

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Josef MICHL

VIETNAMSKÁ EKONOMIKA V ČESKÉ
REPUBLICCE

Bakalářská práce

Vedoucí práce: RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.

Olomouc, 2017

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Josef Michl (R13045)
Studijní obor:	Regionální geografie
Název práce:	Vietnamská ekonomika v České republice
Vedoucí práce:	RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.
Rozsah stran:	46 stran, 3 strany vázané přílohy
Abstrakt:	<p>Bakalářská práce se věnuje problematice vietnamské menšiny a její ekonomice v ČR. V úvodu se zabývá počátkem vietnamské imigrace, adaptace, přizpůsobení a vzniku menšinové ekonomiky. Závěr je věnovaný dotazníkovému šetření, které bylo provedeno na téma dané problematiky.</p>
Abstract:	<p>This bachelor thesis deals with the issue of the Vietnamese minority and its economy in the Czech Republic. It deals with the beginning of Vietnamese immigration, adaptation, integration, and the emergence of a minority economy. The last chapter is devoted to the questionnaire survey, which was conducted on the topic of the given issue.</p>
Klíčová slova:	Vietnamská menšina, imigrace, vietnamská ekonomika v ČR
Keywords:	Vietnamese minority, immigration, Vietnamese economy in the Czech Republic

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem zadanou práci vypracoval samostatně pod vedením RNDr. Tatiány Mintálové, Ph.D. Všechny použité zdroje a materiály jsou citovány v seznamu použité literatury a internetových zdrojů.

V Olomouci 29. dubna 2017

.....
Podpis autora

Poděkování

Rád bych poděkovala RNDr. Tatianě Mintálové, Ph.D., za pomoc, informace, rady a čas, který si vždy udělala při tvorbě této bakalářské práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Josef MICHL**
Osobní číslo: **R13045**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Vietnamská ekonomika v České republice**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce bude analýza vietnamské etnické ekonomiky, jejího vzniku, vývoje, změn. Práce se bude zabývat také analýzou vietnamské menšiny na trhu práce, etnickými nikami a v poslední části bude realizováno šetření zaměřené na vietnamskou ekonomiku.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury: **viz příloha**

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **26. září 2016**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2017**

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 26. září 2016

Příloha zadání bakalářské práce

Seznam odborné literatury:

- Alexander, J. C. (2006a). Promýšlení "způsobů začlenění": asimilace, napojování a multikulturalismus jako varianty občanské participace. In Radim Marada (ed.). *Etnická různost a občanská jednota*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. pp.49-71
- Bailey, T., Waldinger, R. (1991). Primary, Secondary, and Enclave Labour Market: A Training System Approach. *American Sociological Review*, Vol. 56, No. 4, pp. 432-445
- Brouček, S. (2003a). Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR. Praha: Etnologický ústav AV ČR
- Brouček, S. (2003b). Český pohled na Vietnamce. Praha: Etnologický ústav AV ČR
- Granovetter, M. (1974). The Strength of Weak Ties. *American Journal of Sociology*, Vol. 78, No. 6, pp. 1360-1380
- Hofírek, O., Nekorjak, M. (2008). Motivations for Employers to Take on Immigrants. *Fórum sociální politiky*, Vol. 2008, No. Special, pp. 26-31
- Hofírek, O., Nekorjak, M. (2009). Vietnamští imigranti v českých velkoměstech - integrace přistěhovalců z Vietnamu. In Miroslava Rákoczyová and Robert Trbola (eds.). *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: SLON, pp.160-197
- Janská, E., Höningová, T., Hasman, J. (2014) Economic activity and mobility of vietnamese in czechia, *Journal of Safety Research and Applications (JOSRA)*, ISSN 1803-3687
<http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-migrace/vietnamci-v-cesku.html>
- Janská, E., Průšvicová, A., Čermák, Z. (2011): Possibilities for researching the integration of Vietnamese Children in Czechia: The example of Prague-Kunratice elementary School. (Možnosti výzkumu integrace dětí Vietnamců v Česku: příklad základní školy Praha-Kunratice.) *Geografie*, Vol. 116, No. 4, pp.480-496.
- Drbohlav D., Lachmanová-Medová L., Čermák Z., Čermáková D., Janská E. (2010): Tschechien ein neues Einwanderungsland? *Mitteilungen der Österreichischen Geographischen Gesellschaft*, 151. Jg. (Jahresband), Wien.
- DRBOHLAV, D., JANSKÁ, E. (2009): Illegal Economic and Transit Migration in the Czech Republic (Intensive Study of Individual Migrants' Behaviour). In: *Europe-Asia Studies*, 61, č. 1, s. 141-156.
- DRBOHLAV, D., DZÚROVÁ, D., ČERMÁK, Z., JANSKÁ, E., ČERMÁKOVÁ, D., MEDOVÁ, L. (2008): Immigrants' Irregular Economic Activities in the Czech Republic (a Multi-Approach Study), *Transfer - The European Review Of Labour And Research*, 4: 639-652.
- JANSKÁ, E. (2007): Adaptace/integrace imigrantů do majoritní společnosti: druhá generace cizinců a jejich rodičů v Česku. In: *Geografie Sborník ČGS*, 112, č. 2, s. 142-160.
- NOVOTNÝ, J., JANSKÁ, E., ČERMÁKOVÁ, D. (2007): Rozmístění cizinců v Česku a jeho podmiňující faktory: pokus o kvantitativní analýzu. In: *Geografie Sborník České geografické společnosti*, 112, č. 2, s. 204-220.
- DRBOHLAV, D., JANSKÁ, E., ČERMÁKOVÁ, D. (2007): Prostorové koncentrace imigrantů příklad Vietnamců v Chebu a Ukrajinců v Praze Holešovicích. [Spatial concentration of immigrants: case of Vietnamese in Cheb and Ukrainians in Prague/Holesovice]. *Obec a finance*, roč.12, č.5, pp.56-57.

Obsah

ÚVOD	1
CÍLE PRÁCE	2
METODIKA PRÁCE	3
REŠERŠE LITERATURY	4
1. HISTORIE IMIGRACE A VZNIKU VIETNAMSKÉ KOMUNITY V ČR	5
1.1 Před rokem 1989	5
1.2 Po roce 1989	7
1.3 Současná populace Vietnamců v ČR	7
2. INTEGRACE VIETNAMCŮ V ČR	8
2.1 Faktory ovlivňující integraci Vietnamců v ČR	9
2.2 Vzdělání Vietnamců na českých školách	11
2.2.1 Zařazení do vzdělávacího procesu	11
2.3 Kulturní odlišnosti	13
3. DIFERENCIACE VIETNAMSKÉ KOMUNITY	14
3.1 Faktory diferenciací	14
3.2 Rozdělení vietnamské komunity	15
3.2.1 Starousedlíci	15
3.2.2 Potomci imigrantů	16
3.2.3 Ekonomičtí imigranti	17
4. ZAMĚSTNANOST VIETNAMCŮ V ČR	17
5. VIETNAMSKÁ EKONOMIKA V ČR	19
5.1 Historie vývoje podnikání	20
5.2 Vznik tržnic	20
5.3 Současný stav vývoje	21
5.4 Způsob obchodního vyjednávání	21
6. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	23
6.1 Cíle a metodika dotazníkového šetření	23
6.2 Závěry dotazníkového šetření	24
6.2.1 Akceptace vietnamské menšiny českou majoritou	24
6.2.2 Negativní zkušenosti s vietnamskou menšinou	25
6.2.3 Problémy Vietnamců se začleněním do české společnosti	25
6.2.4 Pohled české majority na možnost sousedit s vietnamskou rodinou	26
6.2.5 Kladné vlastnosti Vietnamců očima českých občanů	27
6.2.6 Největší překážky vietnamské integrace očima Čechů	27
6.2.7 Konkurenceschopnost vietnamských podniků	28

6.2.8	Frekvence návštěvnosti vietnamských obchodů	29
6.2.9	Kvalita prodávaného zboží	30
6.2.10	Frekvence návštěvnosti vietnamských restaurací	30
6.2.11	Kvalita prodávaného jídla	31
6.2.12	Akceptace vietnamských podniků v centrech měst	32
6.2.13	Budoucnost vietnamských tržnic	32
6.2.14	Češi a zaměstnávání Vietnamců	33
6.2.15	Ochota Čechů pracovat pod vedoucím z Vietnamu.....	34
ZÁVĚR.....		35
POUŽITÉ ZDROJE.....		36
PŘÍLOHY.....		38
Dotazník.....		40

ÚVOD

Vietnamská imigrace do České republiky trvá už více než 60 let. Na počátku se jednalo o pomoc spřátelené komunistické zemi, která byla zmítána válkou s USA. Postupem času se na našem území někteří z příchozích Vietnamců rozhodli usadit natrvalo. V 70. a 80. letech, k nám migrovali především dělníci, kteří pracovali v továrnách a množství mladých studentů. Během této doby se museli příchozí Vietnamci vypořádávat s množstvím překážek a nařízení, která jim pobyt u nás stěžovala. Snaží se zvládnout a překonat všechny překážky a problémy, které přináší pobyt v cizí zemi. Jsou nuceni bojovat s jazykovou bariérou, která bývá při příchodu nových vietnamských imigrantů největším problémem. Někteří se zvládají adaptovat velmi dobře a úspěšně podnikají ať už v oblasti prodeje různého zboží, nebo v restauračním byznysu. Nová vietnamská generace, která se narodila v České republice, se dokáže plně prosadit ve všech aspektech běžného života, ať jde o práci či studium.

V současné době vnímáme vietnamskou menšinu jako trvalou a běžnou součást našeho života, se kterou jsme v kontaktu každý den. Je pro nás běžné navštěvovat vietnamské tržnice, obchody a chodit se stravovat do vietnamských restaurací, které si stále větší měrou nacházejí cestu k českým strávníkům. Málo kdo z nás si ale uvědomí, jak těžká cesta pro nově příchozí vietnamské imigranty vedla až k otevření jejich vlastního podniku. Spousta lidí, hlavně v současné době imigrační krize, má svůj pohled na to, co přichází země velmi zkreslený.

Vietnamská menšina má v České republice dlouholetou tradici. Během let se z chudých vietnamských dělníků, kteří se do České republiky dostali mnohdy nelegální cestou, stali slušně vydělávající podnikatelé, kteří díky své pílí a pracovitosti dosáhli nemalých úspěchů. Žijí zde s nimi celé rodiny, jejich děti navštěvují české školy a často se již v raném věku zapojují do rodinného byznysu. Komunity, které si Vietnamci vytvořili, jim zvládají poskytnout veškerý komfort a pohodlí. Poskytují služby všeho druhu a nově příchozí Vietnamci tak mají velmi usnadněnou cestu k rozvoji svého podnikání, kterému zpočátku musí věnovat veškerý svůj čas a finanční prostředky, kterými disponují.

CÍLE PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je seznámit s problematikou vietnamské menšiny na území České republiky. Nejprve je důležité seznámit se s původem vietnamské komunity a jejího vzniku od 50. let 20. století. Jedním z cílů je také získat pohled na to, jak se vietnamští přistěhovalci integrují do většinové společnosti, která se od té vietnamské razantně liší. Práce také seznámí se základním rozdělením vietnamské komunity a jejím uplatňováním na trhu práce. Kapitola týkající se vietnamské ekonomiky seznámí s vývojem vietnamského podnikání, které se rozmohlo po roce 1989.

Poslední část, která je věnovaná dotazníkovému šetření má za cíl ukázat pohledy českého obyvatelstva na akceptaci vietnamské menšiny a hodnocení kvality služeb, které poskytují vietnamští podnikatelé.

METODIKA PRÁCE

Jako první krok při tvorbě této bakalářské práce bylo zapotřebí shromáždit literaturu týkající se dané problematiky. K tomuto kroku byla zapůjčena literatura z Vědecké knihovny v Olomouci a Městské knihovny v Poličce. Dalším krokem bylo vyhledání odborných článků a publikací, které jsou volně dostupné na internetu. Získané informace byly doplněny o tabulky a grafy, které byly získány z Českého statistického úřadu, nebo byly vytvořeny v tabulkovém editoru Microsoft Excel.

Poslední součástí práce je dotazníkové šetření, které jsem uskutečnil během března 2017 v Olomouci a Poličce. V této části práce shrnuji odpovědi, které mi poskytlo celkem 100 českých občanů, kteří byli ochotni poskytnout odpovědi na 15 otázek, které měli za úkol zjistit, jaký je český pohled na vietnamskou menšinu, jak Češi vnímají soužití s touto komunitou, zda spolu mají nějaké problémy a v hlavní řadě, jaký je pohled českých občanů na vietnamské podnikatele, kteří své provozy v posledních letech přesouvají i do historických center měst a jejich těsné blízkosti.

REŠERŠE LITERATURY

Problematikou vietnamské menšiny se zabývá celá řada českých autorů. Jedním z nejvýznamnějších je Dušan Drbohlav, který se zaměřuje na sociální geografii, geografii obyvatelstva a behaviorální geografii. Působí na Karlově Univerzitě jako vysokoškolský pedagog. O tématu zahraničních migrantů v České republice pojednává publikace z roku 2010 s názvem *Migrace a (i)migranti v Česku: Kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*, kterou vytvořil Drbohlav spolu se svými kolegy. Tato publikace popisuje a vysvětluje imigrační a integrační situaci České republiky. Je také autorem, nebo spoluautorem děl jako například: *Riziko možného odlivu kvalifikovaných odborníků z České republiky do zahraničí* (2008). *Nelegální ekonomické aktivity migrantů (Česko v evropském kontextu)* (2008), nebo *Immigration Puzzles; Comparative Analysis of the Czech Republic, Hungary and Poland before and after Joining the EU* (2011). (natur.cuni.cz, 2017)

Dalším významným autorem je Stanislav Brouček, který je členem Etnologického ústavu akademie věd České republiky. Jeho zaměřením je především Česká emigrace, krajanské komunity v zahraničí a imigrace do České republiky. Dílo *Imigrace, adaptace, majorita* z roku 2003 se zabývá vietnamskou minoritou v České republice, migrací Vietnamců a také vzájemnými vztahy mezi Čechy a Vietnamci. Dalšími díly, které Brouček vytvořil, jsou publikace *Etapy českého vystěhovalectví* (2003), nebo třeba *Aktuální problémy adaptace vietnamského etnika v ČR* (2003). (eu.avcr.cz, 2011)

Tématem Vietnamců v Čechách se zabývá také Tereza Freidingerová (Kušniráková), která v současnosti působí v nadaci Člověk v tísni. Jejím hlavním zaměřením je vietnamská migrace do Česka i celého světa, ale věnuje se také psychologickým aspektům mezinárodní migrace a adaptace a migrační politice. Její publikace s názvem *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence* se zabývá přehledem vietnamské migrace ve 20. století a vše je doloženo i daty z kvantitativních a kvalitativních šetření. Publikace je výstupem závěrečné práce na doktorské studium. Dalšími díly Terezy Freidingerové (Kušnirákové) jsou například *Vnitřní diferenciacie Vietnamců - pro potreby analýzy segregace cizinců z třetích zemí* (2013), *Češi a Vietnamci - kde se míváme a kde se setkáváme* (2012), nebo *Vztah vietnamských navrátilců předlistopadové imigrace k československému státu a jeho společnosti* (2012). (geomigrace.cz, 2017)

1. HISTORIE IMIGRACE A VZNIKU VIETNAMSKÉ KOMUNITY V ČR

Abychom mohli vietnamskou komunitu a její fungování dobře pochopit, musíme se teprve seznámit s historií jejího vzniku na našem území. Příchod Vietnamců a jejich následný život na území Československa v historii ovlivňovalo množství zákonů a nařízení tehdejšího politického systému.

1.1 Před rokem 1989

Imigranti začali z Vietnamu do Československa proudit v několika vlnách od roku 1956. V první vlně, v období tzv. bilaterálních smluv, Československo přijímalo Vietnamské migranty jako deklarovanou pomoc Vietnamu, který byl stížen válkou s USA. Po mezistátní dohodě dorazilo do Československa několik jednotlivců a sto dětí. Děti byly umístěny společně do obce Chrastava, kde mělo být postaráno o jejich integraci. Integrace těchto dětí byla zpomalována hlavně tím, že všechny děti žily ve vietnamském kolektivu a při výuce českého jazyka byly přítomni také tři vietnamští učitelé. Někteří z mladých Vietnamců se rozhodli v naší zemi zůstat, ať už z důvodů pokračujícího studia, nebo založení rodiny. V roce 1967 dorazila do Československa další skupina 2 100 vietnamských imigrantů, kteří působili převážně v dělnických profesích.

V lednu roku 1973 navštívila Československo vládní delegace Vietnamské demokratické republiky, která zde projednávala příchod 10-12 tisíc občanů, kteří měli přijít za účelem získání profesních zkušeností. Vláda vietnamské republiky pokládala za velmi důležité, aby došlo k přípravě kvalifikovaných dělníků hlavních profesí, kteří se měli podílet na obnově a rozvoji ekonomiky jejich země. Se stejnými požadavky přišli Vietnamci také do Polska a Sovětského svazu.

Smlouvy z let 1973, 1974, 1979 a 1980 umožnily příchod velkému množství migrantů hlavně stážistů, studentů, učňů a dělníků. Učni měli pobyt sjednaný na délku 7 let a stážisté na 4 roky s možností prodloužení jejich pobytu. Smlouvy také stanovily nároky, které mohl uplatnit každý Vietnamský občan a to, že po příjezdu do Československa obdržel zimní oblečení v hodnotě 2 400 Kčs a zálohu na mzdu ve výši 900 Kčs, která měla splatnost jeden rok. Dělníci byli přímo z letiště převáženi do ubytoven svých budoucích zaměstnavatelů a učni byli převezeni do jednoho ze dvou jazykových středisek.

V momentě nástupu do zaměstnání na sebe zaměstnavatel přebíral několik závazků. Závody nabízely dělníkům ubytování za poplatek, který nemohl být vyšší než 50 Kčs měsíčně. Dalším závazkem bylo celotýdenní stravování a to i o víkendech a každá ubytovna musela být navíc vybavena kuchyňkou, z důvodu rizika špatné adaptace na závodní stravování. Mzda vietnamských dělníků byla dána dohodou a během prvních třech měsíců nebyla nižší než 1 000 Kčs s výhodnějším zdaněním. Dovolena byla dělníkům počítána tak, jako by pracovali už od 18 let, přestože v tomto věku většina začínala v učení. Pokud Vietnamci chtěli strávit svoji dovolenou ve Vietnamu, bylo jim to umožněno pouze v případě, že byl dělník ženatý a měl již odpracované dva roky v Československu. Pokud byly tyto podmínky splněny, byla Vietnamcům proplacena zpáteční letenka z Hanoje a závodem bylo poskytnuto dvou měsíční neplacené volno.

Po vypršení čtyřletého pobytu, si mohl každý dělník do Vietnamu dovézt zboží v hodnotě 50% svého celkového výdělku a toto zboží nebylo procleno.

Učni a studenti měli určená svá vlastní pravidla. Učni nejprve absolvovali tři měsíční výuku jazyka ve společných střediscích a následně další tři měsíce již v podniku, kde měli být zaměstnáni. V případě složitých a náročných profesí bylo nutné zachovat tříletý studijní plán, zatímco u méně náročných profesí se dala doba výuky zkrátit, popřípadě klást hlavní důraz na praktickou výuku.

Studenti měli svojí ambasádou garantováno, že v případě získání červeného diplomu budou moci zůstat v Československu ještě šest měsíců po své promoci a dále jim byla poskytnuta pomoc při hledání zaměstnání, která se většinou týkala právě příchozích učňů a stážistů, kde pracovali jako tlumočníci, nebo vedoucí skupin. K dobrým studijním výsledkům hnalo vietnamské studenty a učně také to, že jim v případě špatných studijních výsledků hrozilo vyhoštění zpět do Vietnamu.

V 80. letech začala veřejnost diskutovat o sumách, které musí Československo investovat do stále se zvyšujícího počtu Vietnamců. Tyto diskuze však vždy vedli ke stejnému závěru a to sice, že velké množství závodů v Československu plnilo pracovní plány zejména díky Vietnamcům a některé podniky by se bez jejich pomoci vůbec neobešly.

Nejvyšší počet Vietnamců byl na území Československa v letech 1980-1983, kdy zde pobývalo okolo 30 000 vietnamských občanů.

Poté došlo po mezivládní dohodě ke snižování počtu vietnamských osob a v roce 1985 jich zde pobývalo už jenom 19 350, z čehož 14 973 byli muži. Vietnamci byli rozmístěni po celém území a zhruba 4000 z nich žilo v Praze. Do konce platnosti mezistátní smlouvy v roce 1990 se počet Vietnamců snížil až o jednu třetinu. (Brouček, 2005)

1.2 Po roce 1989

V roce 1990 Československo odstoupilo od dohod a smluv, které byly s Vietnamem uzavřeny. Byly finančně splaceny všechny nesplněné závazky vůči Vietnamu a byl zrušen československý konzulát v Saigonu. V devadesátých letech přijížděli do Československa vietnamští občané, kteří zde pracovali, nebo studovali před rokem 1989. Mimo ně přicházeli také podnikatelé z Německé demokratické republiky, Slovenska, Polska i Maďarska.

Převahu ve vlně nově přicházejících Vietnamců měli ze 70-80% podnikatelé z Vietnamu, kteří na území Československa nikdy před tím nepobývali. V 90. letech se česká vláda snažila o to, aby se co nejvíce vietnamských občanů vrátila zpět do své vlasti, avšak ne příliš úspěšně.

Hlavním důvodem k migraci do ČR, byl stejně jako v dobách Československa obchod. Dalšími ze stěžejních důvodů se však stávala snaha o získání vzdělání, kdy přicházelo množství vietnamských studentů, kteří sem přijížděli tentokrát už na vlastní náklady a také stěhování se za rodinným příslušníkem.

Nově se začínalo zvedat množství migrantů, které se na území ČR dostávalo nelegální cestou. Tito migranti putovali nejčastěji přes Rusko, kde bylo obvyklé až tříměsíční čekání v Moskvě na cestu do Maďarska. Zde se čekalo až několik týdnů, než se v kamiónech uskutečnil přechod slovensko-maďarských a následně česko-slovenských hranic. (Brouček, 2005)

1.3 Současná populace Vietnamců v ČR

V současnosti přijíždějí z Vietnamu do České republiky obyčejní lidé, umělci, politici i turisté bez omezení. Od roku 2013 je vietnamská komunita v ČR oficiální národnostní menšinou, která čítá okolo 60 000 členů. Jaké procento z celkové populace jednotlivých krajů ČR tvořili Vietnamci k 26. 3. 2011, ukazuje tabulka 1. Největší koncentrace Vietnamců je při hranicích s Německem a ve velkých městech, zejména v Praze (viz. obrázek 17 v příloze). (Jánská, 2014)

Drtivá většina současných vedoucích osobností vietnamských komunit má nějaké zkušenosti s životem v Československu před rokem 1989. Tito lidé s dlouhodobými zkušenostmi jsou středem fungování malých lokálních komunit. Záleží především na

osobnostní vyspělosti těchto lidí, v jaké míře jsou schopni této své výhody využívat. (e-polis.cz, 2009)

Tabulka 1: Národnostní struktura obyvatel v krajích České republiky k 26. 3 2011 (v %)

Kraj	Z celkového počtu obyvatel kraje národnost								
	česká	morav- ská	sloven- ská	polská	němec- ká	romská	ukrajín- ská	vietnam- ská	ruská
	% z celkového počtu obyvatel kraje								
Praha	64,8	0,3	1,8	0,1	0,1	0,0	1,7	0,5	0,7
Středočeský	69,9	0,1	1,4	0,1	0,1	0,0	0,6	0,2	0,2
Jihočeský	72,4	0,2	1,1	0,1	0,1	0,0	0,3	0,2	0,1
Plzeňský	70,1	0,1	1,4	0,1	0,2	0,0	0,6	0,5	0,1
Karlovarský	64,4	0,1	2,4	0,1	1,5	0,1	0,5	1,2	0,4
Ústecký	68,4	0,1	1,5	0,1	0,5	0,2	0,4	0,5	0,2
Liberecký	69,5	0,1	1,4	0,3	0,4	0,1	0,6	0,3	0,1
Královéhradecký	71,0	0,1	1,0	0,2	0,2	0,1	0,4	0,2	0,1
Pardubický	70,8	0,9	0,9	0,1	0,1	0,0	0,3	0,2	0,0
Vysočina	65,4	7,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0
Jihomoravský	48,0	21,9	1,2	0,1	0,0	0,0	0,4	0,2	0,1
Olomoucký	58,1	12,1	1,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0
Zlínský	54,9	16,4	1,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0
Moravskoslezský	63,5	3,8	2,2	2,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0

Zdroj: Národnostní struktura obyvatel (2014), www.czso.cz

2. INTEGRACE VIETNAMCŮ V ČR

Dle Freidingerové (2004), netrvá proces integrace vietnamské komunity na území České republiky déle, než dvě generace, což podle ní dokládá, že se komunita dodnes nemohla zcela začlenit.

Brouček (2003) tvrdí, že jednou z hlavních součástí života Vietnamců v České republice je stav provizoria v oblasti ubytování, volnočasových aktivit atd. Počet Vietnamců, kteří se rozhodli setrvat na našem území po celý život, stoupá, přesto většinu z nich poznamenává

pobyt v komunitách. Obýváním velkoobchodních nebo maloobchodních tržnic, kde je možnost integrace minimální, si sami stěžují postupný integrační postup, mezi majoritní většinu obyvatel.

„Vietnamští občané deklarují, že přijíždějí za účelem úspěšného návratu do vlasti, nebo lepšího výdělků, nikoli proto, aby poznávali ČR, i když tu zůstávají dlouhou dobu (pět, šest let). Vzhledem k ekonomickým podmínkám, menšinovému postavení v ČR a životnímu stylu (poměrně vysoké nájemné a vybavení domácnosti atd.) se často návrat do vlasti stále odkládá“ (Freidingerová, 2004).

2.1 Faktory ovlivňující integraci Vietnamců v ČR

Sklon k xenofobii se dají vyzorovat také v české společnosti. Většina Čechů zpravidla nemá velký zájem na příjezdu Vietnamců do naší vlasti a české názory na přistěhovalce bývají velmi chladné, až negativní. Češi se nechávají snadno ovládnout předsudky vůči minoritě, ale tento problém se většinou vyskytuje na obou stranách. Z vietnamské strany bývá negativně vnímána především jazyková bariéra, místní klima a tak dále. Sociálními bariérami bývá nejvíce ovlivněna část vietnamské komunity ve věku 35-55 let.

Jedním z častých faktorů, který ovlivňuje integraci jedinců do českého prostředí je **neplánovaný dlouhodobý pobyt**. To se projevuje v případě, kdy jeden z manželského páru odcestuje a začne své podnikání v ČR, zatímco jeho partner, který přicestuje za ním, nemá žádné velké plány ohledně života v cizí zemi a raději by se co nejdříve vrátil do Vietnamu. Takový jedinec se pro své okolí uzavře a je poté velice těžké ho nějakým způsobem integrovat.

Další velkou překážkou v integraci je **jazyková bariéra**. Čeština je pro Vietnamce velmi těžkým jazykem a ne všichni mají trpělivost a touhu překonat tuto překážku a naučit se cizí řeči. Jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole, učení jazyka značně komplikuje také pobyt v komunitách a pracovní agentury, které dohromady nabízejí téměř veškerý servis bez potřeby znalosti českého jazyka.

Dá se také říci, že Vietnamci mají obrovskou **národní hrdost** a díky tomu nemají velký zájem o ČR. To se mimo jiné projevuje nedůvěrou ve vše, co není vietnamské a pochází ze západních zemí. (Kulich, 2014)

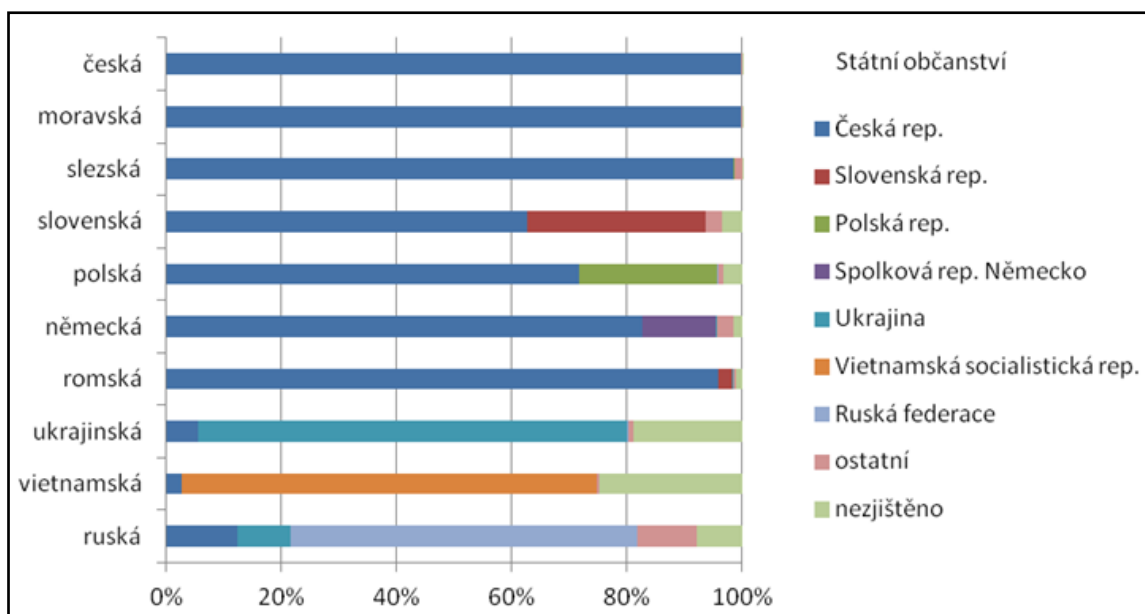
Dalším podstatným faktorem ovlivňujícím integraci Vietnamců, jsou **sociální rozdíly**.

Cizinci si ze své země přináší tamější návyky, tradice i chování. Toto může být důvodem neporozumění majoritní většinou, jejíž chování je odlišné a způsobovat cizincům kulturní šok, což je souhrn pocitů, které v cizinci vyvolávají cizí, neznámé a nepříjemné situace. S tímto problémem se nejhůře vypořádávají děti, které na rozdíl od svých rodičů, kteří mohou pracovat uvnitř komunity, musí navštěvovat české školy. (Bibenová, 2013)

Nejnovějším faktorem bývá často **odmítnutí českého občanství** (viz. obrázek 1), protože v případě, že je Vietnamcům přiděleno, automaticky tím přijdou o své Vietnamské občanství. (klubhanoi.cz, 2012) Velmi oblíben se stává získání tzv. dvojího občanství, jehož získáním Vietnamci nepozbudou své původní občanství. Podmínek k jeho přidělení je hned několik: (viet.cz, 2014)

1. 15 let trvalého pobytu v ČR
2. Znalost ČJ – Prokazuje se vyplněním testu v případě, že žadatel nevystudoval v ČR
3. Přeložený rodný list – S razítkem tlumočnicka.
4. Uhrazení poplatku 500 korun a vyplnění formuláře

Vietnamci volí raději dvojí státní občanství i z toho důvodu, že nedůvěřují českým úřadům, které jsou v jejich očích pouze velkým byrokratickým kolotočem plným lidí, kteří vlastně své práci vůbec nerozumí. To je také důvod, proč chtějí minimalizovat odvod svých financí do české státní kasy, kterou podle nich rozkrádají nepoctiví čeští úředníci. Získání českého státního občanství k již stávajícímu vietnamskému, rozhodně nevnímají jako náznak toho, že se zde chtějí natrvalo usadit. Chtějí mít pouze možnost mít svá práva v obou zemích, svobodně se rozhodovat a hlavně nedávat úřadům šanci diskriminovat je z důvodu, že jsou u nás cizinci. (doimoi.cz,2014)

Obrázek 1: Vybrané národnosti podle státního občanství k 26. 3. 2011 (v %)
 Zdroj: Národnostní struktura obyvatel (2014), www.czso.cz

2.2 Vzdělání Vietnamců na českých školách

Na úvod této kapitoly bude dobré vysvětlit, co přesně znamená pojem školní integrace. K tomuto účelu použijeme definici z Pedagogického slovníku, která říká že: „Integrace, resp. školní integrace, jsou přístupy a způsoby zapojení žáků se zvláštními vzdělávacími potřebami do hlavních proudů vzdělávání a do běžných škol.“ (Průcha, Walterová, Mareš, 1998)

Pro všechny žáky, kteří se snaží zapojit do nového školního prostředí v cizí zemi, jsou jejich začátky velmi těžké. Pro vietnamské imigranty je čeština cizím jazykem, a proto je velmi důležité, co nejvíce jim pomoci s přijímacím procesem, aby se mohly co nejdříve zapojit do výuky. Dle Bittnerové a Moravcové (2009), je při příchodu dítěte cizince, největším handicapem neznalost jazykového kódu. Dalším důležitým faktorem, na který je třeba brát zřetel, velký kulturní rozdíl mezi Vietnamem a ČR, kterému se musí žáci přizpůsobit.

2.2.1 Zařazení do vzdělávacího procesu

Začleňování žáků do jejich ročníků se zakládá na několika faktorech, jako je věk, úroveň znalostí, nebo znalost jazyka. Z hlediska komunikace, je nejlepší, když je žák zařazen

do vzdělávacího procesu v co nejnižším věku. Podle výzkumů, se žáci nejnanežněji učí cizímu jazyku mezi čtvrtým až šestým rokem života. Hlavním důvodem je činnosť učení, dramatizaci, hraním rolí a především skupinové práce. Vietnamské děti mohou mít až dvouletý odklad, před nástupem povinné školní docházky, aby se mohli lépe připravit. Jako vhodné se jeví také využití předškolních stupňů, které pomohou s problémem sociokulturního znevýhodnění.

Školská zařízení vyžadují kromě psaného ovládní českého jazyka, také čtenářskou praxi, která je vyžadovaná i při výuce cizího jazyka. To je hlavním důvodem, proč by školy neměli rozřazovat žáky, kteří přišli z cizích zemí, do ročníků podle věku, protože jejich úroveň ovládní českého jazyka, nemusí vždy korespondovat s požadavky daného ročníku. (Bibenová, 2013)

Tabulka 2: Vzdělanosťní struktura vybraných národnosťních skupin obyvatel 15letých a starších (v %)

Národnosť	Podíl osob se vzděláním									
	základní nebo nižší		střední vč. vyučení (bez maturity)		střední s mat., VOŠ a nástavby		vysokoškolské		nezjišťeno	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Obyvatelé celkem	23,5	18,0	38,0	33,0	28,4	31,2	8,9	12,5	1,3	5,3
z toho národnosť:										
česká	23,1	17,7	38,5	33,7	28,8	33,3	8,8	13,8	0,8	1,4
moravská	21,8	18,0	39,8	36,5	29,0	32,7	9,2	12,0	0,3	0,9
slezská	19,7	14,6	37,3	29,3	30,7	36,9	11,8	18,6	0,4	0,7
slovenská	37,6	23,9	31,4	29,0	20,5	28,3	9,4	17,2	1,1	1,5
polská	29,5	21,9	34,7	30,4	25,7	29,8	9,3	16,8	0,7	1,2
německá	38,4	30,3	38,2	36,8	16,7	21,3	5,7	10,0	1,1	1,5
romská	73,7	62,2	17,3	13,8	5,0	9,4	1,6	9,0	2,5	5,5
ukrajinská	20,6	19,7	27,2	25,0	35,4	39,4	12,4	10,7	4,3	5,3
vietnamská	32,2	43,2	21,7	14,8	32,2	27,6	6,5	4,1	7,4	10,3
ruská	13,4	8,3	8,8	5,1	33,7	41,3	40,8	42,7	3,4	2,6

Zdroj: Národnosťní struktura obyvatel (2014), www.czso.cz

Tabulka 2 ukazuje Vzdělanostní struktura vybraných národnostních skupin obyvatel 15letých a starších v letech 2001 a 2011. Mezi těmito lety došlo ke zvýšení počtu Vietnamců se základním, nebo nižším vzděláním. V roce 2001 spadalo do této kategorie 32,2 % Vietnamců, kteří měli 15, či více let. O 10 let později v roce 2011 to bylo 43,2 %. Vzhledem k tomu, že ve všech ostatních kategoriích došlo k poklesu, lze usuzovat, že ve vietnamské komunitě dochází k poklesu důležitosti vzdělání. Důvodem může být zejména to, že většina mladých Vietnamců má své místo v rodinném podniku, a tak se do jeho provozu zapojují co nejdříve.

2.3 Kulturní odlišnosti

Vietnamská kultura se od té české velice liší. Existuje mezi nimi velké množství specifických rozdílů a odlišností chování, které často vedou k různým nedorozuměním. Dobrým příkladem může být i prostý úsměv na tváři, který je v asijských zemích vnímán mnoha způsoby. Vietnamci mohou takový úsměv chápat jako omluvu, nebo jako projev nesnázi či nepříjemné situace. Pokud pak dojde k situaci, kde Čech vysvětluje nějaký problém a Vietnamec se na něj usmívá a pokyvuje hlavou, neznamená to, že všemu rozumí. Pravděpodobně nerozuměl ani jedinému slovu. (vietnamisa.cz,2014)

Vietnamci také dodržují několik kulturních zvyků a tradic, které jsou v České republice nezvyklé. Vietnamci neslaví narozeniny, ale dny, ve kterých zemřel některý z jejich předků, nebo rodinných příslušníků Tento den je na oltář položeno velké množství jídla, které pak na počest zemřelého rodina sní.

Ke svým předkům se rodina modlí každý patnáctý den v měsíci. Vždy 15. ledna a července se na velké hostině sejde celý rod. Pořádajícím je vždy přední člen rodu. (mezikulturnialog.cz, 2010)

Základem všeho je pro Vietnamce jejich rodina. Pokud rodina vlastní rodinný dům, je obvyklé, že v něm několik generací najednou. Vzájemně se ve všem podporují a navzájem si pomáhají. Mnoho lidí pod jednou střechou znamená, že osobního soukromí pro jednotlivé členy se moc nedostává. Vietnamci, kteří se usídlili v České republice, zpravidla posílají stěžejní část svých výdělků do Vietnamu, aby splatily své rodině výpomoc, kterou jim poskytla v době dětství, dospívání i studia.

Hlavou rodiny bývá ve vietnamských domácnostech vždy muž a žena nemá téměř žádné právo v něčem rozhodovat. Žena sice může vyjádřit svůj názor, ale s velkou

pravděpodobností k němu nebude vůbec přihlédnuto.

A ještě jedna zajímavost k chování vietnamských žen. Zatímco evropské ženy navštěvují solária a snaží se, aby jejich kůže byla krásně opálená, vietnamské ženy to mají naopak a usilují o to, aby jejich kůže byla co nejsvětější. (vietnamisa.cz, 2014)

3. DIFERENCIACE VIETNAMSKÉ KOMUNITY

Vietnamská komunita si v průběhu let vyvinula své mechanismy fungování a vzájemné vazby mezi jednotlivými vrstvami a skupinami, které se mezi sebou odlišují na základě délky pobytu, provincie původu, historicko-spoločenského kontextu příchodu, věku v době příchodu a další.

3.1 Faktory diference

Hlavním faktorem vnitřní diference vietnamské komunity v ČR, je především **rodina a rodinné vazby**. Převážné množství Vietnamců má v ČR nějakého příslušníka rodiny, se kterým se pravidelně vídá. Rodina ale není pro nově přichozí Vietnamce důvodem k tomu, aby bydleli se svými příbuznými v jednom domě, či městě. V případě příchodu nového člena rodiny, se tento člen nastěhuje ke své rodině na dobu zhruba jednoho roku a pomáhá s obchodem. Po nějaké době se ale tento člen snaží také osamostatnit. Osamostatnění probíhá tak, že rodina přenechá novému členu svůj zaběhlý podnik a sama si hledá novou práci. Častější varianta je však ta, že rodina pomáhá se zařízením nového podniku. Pokud bydlí rodina pohromadě, je to pro Vietnamce výhodou vzájemné soudržnosti a podpory. To pro ně však není důvodem k tomu, bydlet jako rodina v jednom městě.

Dalším z důležitých faktorů je **historicko-politicko-ekonomický** kontext období příchodu. Pro dělníky ze socialistického období a částečně také z období ekonomického růstu, je důležitá příslušnost k migrační kohortě, což je skupina migrantů, která přišla ve stejném roce. Členové ze stejných kohort, drží dodnes při sobě a velmi si této soudržnosti považují. Tato soudržnost je dána především tím, že době žádný z tehdejších přichozích neměl v Československu členy své rodiny a tak hlavní oporu poskytovali ostatní soukmenovci.

Na svém významu nabírá i příslušnost k migrační generaci. Tuto příslušnost určuje

období života, ve kterém migrant přišel do ČR. Pokud přišel v dospělosti je členem první generace, pokud ve věku školní docházky (6-15 let), je členem jedenapůlté generace a pokud přišel jako dítě mladší pět let, náleží ke druhé generaci. Doba příchodu ovlivňuje především jazykovou výbavu, vztahy a integraci s českou majoritou, vazby k rodné zemi, kultuře, tradicím a komunitě.

S příchodem světové hospodářské krize došlo ke zvýšení významu **socioekonomického statusu a vzdělání**. Ekonomické zázemí a nejvyšší dosažené vzdělání často hraje roli ve svobodné volbě svého partnera. Někteří vietnamští rodiče zakazují sňatek mezi různě vzdělanými partnery, protože jsou toho názoru, že vzdělaný člověk si s nevzdělaným nemůže rozumět. Socioekonomický status rodiny ovlivňuje především vztahy mezi dětmi ve škole, kde se projevuje rozdíl mezi chudými a bohatými vietnamskými rodinami, které si mezi sebou půjčují a dluží peníze.

Dalším z faktorů, který diferencuje vietnamskou komunitu, je **provincie původu**. Na základě provincie původu vznikají oficiální spolky jako je například Sdružení vietnamských krajanů z provincie Thai Binh, které sdružují obyvatele dané provincie, nebo vesnice. Tyto spolky mimo jiné, poskytují podporu starým, nebo nemocným, kteří potřebují nouzovou, nikoli krátkodobou pomoc. Tento faktor nemá vliv na utváření užších vazeb mezi Vietnamci, nebo na vytváření bližší komunity. (Kušniráková, Plačková, Vu Van Anh, 2013)

3.2 Rozdělení vietnamské komunity

Na základě uvedených faktorů a s přihlédnutím k věku a době příchodu nových Vietnamců, lze vietnamskou komunitu rozdělit na starousedlíky, potomky migrantů a ekonomické migranty.

3.2.1 Starousedlíci

Základním stavebním kamenem vietnamské společnosti v ČR jsou starousedlíci. Ti se na území ČR dostali v dospělém věku a byli jakýmsi průkopníky pro ostatní vietnamské migranty. Starousedlíkem můžeme v dnešní době nazývat Vietnamce, který na naše území přišel v době socialismu, ale třeba i v 90. letech. Tito lidé určili způsob komunikace s majoritním obyvatelstvem, fungování komunity a jednání s českými úřady. Příslušníci

skupiny starousedlíků mají v ČR trvalé bydliště, dobře se dorozumí českým jazykem a žijí zde se svojí rodinou. Najdeme zde jak elitní příslušníky komunity, kteří svými příjmy několikanásobně převyšují průměr ČR, tak i zástupce s nízkým příjmem, většina rodin starousedlíků však žije normálním standardem domácností českých občanů. Starousedlíci původně nepřišli na naše území se záměrem trvalého pobytu, ale ekonomická situace, která panovala ve Vietnamu, jim nedávala motivaci vracet se do své rodné země. Většina z nich má v současnosti potomky, kteří chodí do českých škol a tak se do Vietnamu vrátit nemohou. Velké množství starousedlíků plánuje návrat, až se jejich potomci úplně osamostatní. Někteří už dokonce investovali do nákupu nemovitosti ve Vietnamu, kterou tam prozatím spravuje jejich rodina. Starousedlíci na svůj domov nezapomínají a snaží se ho navštěvovat alespoň jednou v intervalu 2-5 let na dobu až 6 měsíců. Cestuje vždy však pouze jeden z manželského páru, protože je potřeba zajistit chod podniku. Při těchto návštěvách většina z nich zjišťuje, že návrat do Vietnamu nebude snadný, protože se jim během let jejich země odcizila a raději tak zůstávají v ČR. Běžně se stává, že Vietnamu vznikají komunity Vietnamců, kteří nějaký čas pobývali v ČR. Pokud jim u nás navíc zůstali členové rodiny, často je navštěvují a stávají se tak transmigranty mezi ČR a Vietnamem. (Kušniráková, Plačková, Vu Van Anh, 2013)

3.2.2 Potomci imigrantů

Potomci původních vietnamských imigrantů se od svých rodičů značně liší. Mají české přátele a mluví plynule česky. Mají české návyky a chování, což se projevuje ve stravování, ale i třeba ve spotřebním chování. Od tradiční vietnamské společnosti se liší především potřebou naplňovat své individuální potřeby. Toto chování bývá často předmětem nesouladu a vzájemného nepochopení rodičů a jejich dětí. Integraci Vietnamců narozených v ČR podporují školní činnosti, které zapojují děti do kulturně-vzdělávacích a sportovních aktivit. Díky těmto aktivitám vietnamské děti snadněji přejímají způsob chování českých dětí. Většina mladých Vietnamců vnímá Vietnam jako zemi svých předků, ke které stále chovají úctu, ale jako svůj domov už mají Českou republiku. (Kušniráková, Plačková, Vu Van Anh, 2013)

3.2.3 Ekonomičtí imigranti

Ekonomická motivace migrantů je hlavním důvodem imigrace Vietnamců do České republiky. (Drbohlav, 2011) Tuto skupinu tvoří nově příchozí imigranti od přelomu století až po současnost. Adaptace těchto Vietnamců je velmi odlišná od té, kterou si museli procházet starousedlíci. Přicházejí totiž v době, kdy dochází ke zpříšňování pobytových podmínek pro občany třetích zemí. Velkou krizí prochází také tradiční ekonomická nika maloobchodu a spousta Vietnamců je nucena hledat nové způsoby obživy např. formou večerek, nehtových studií, fast foodů a sushi barů. Tyto nové typy podnikání však vyžadují znalost českého jazyka a orientaci v právních normách a podnikatelském prostředí. Ve srovnání s migranty, kteří do ČR přišli v 90. letech, trvá současným migrantům stabilizace jejich ekonomické situace a přiblížení se průměrné životní úrovni daleko déle. Mezi nově příchozími Vietnamci také stoupá počet domácností s nízkým příjmem, což je dáno velkou konkurencí, úzkou nikou ekonomických aktivit, naivní představou o evropských příjmech, nebo třeba nižším lidským kapitálem. Migrace je navíc čím dál dostupnější také pro lid z vietnamského venkova, který má velké problémy s gramatikou vietnamštiny a v důsledku toho i s učením cizího jazyka. V některých případech komplikují život nově příchozích, také horentní dluhy spojené s přesunem. Integraci nově příchozích komplikují také služby nabízené komunitou, nebo zprostředkovatelské agentury, které za svého klienta vyřídí téměř vše a ten tak není nucen učit se cizí jazyk, což je z hlediska jeho integrace velkou přítěží. (Kušniráková, Plačková, Vu Van Anh, 2013)

4. ZAMĚSTNANOST VIETNAMCŮ V ČR

Dle ČSÚ bylo na konci roku 2011 v ČR 32 145 Vietnamců. Z toho počtu bylo 29 369 s platným živnostenským oprávněním a 2 776 bylo evidováno na úřadu práce. Počet Vietnamců evidovaných úřadem práce se během let 2004 až 2011 výrazně měnil. Zatímco v roce 2004, bylo evidováno 183 osob, tak v roce 2008 to bylo 16 254 vietnamských občanů. (czso.cz, 2011)

Tento výrazný nárůst počtu Vietnamců na pozicích zaměstnanců, byl dán zejména tím, že české firmy měli velký nedostatek levné pracovní síly pro práci továrním provozu. Češi o tyto pozice neprojevovali velký zájem a počty dělníků z Ukrajiny, Polska a dalších zemí nebyly dostačující. Firmy z Ukrajiny a Polska se navíc velmi snažili udržet si své

zaměstnance, aby byly schopny plnit své zakázky.

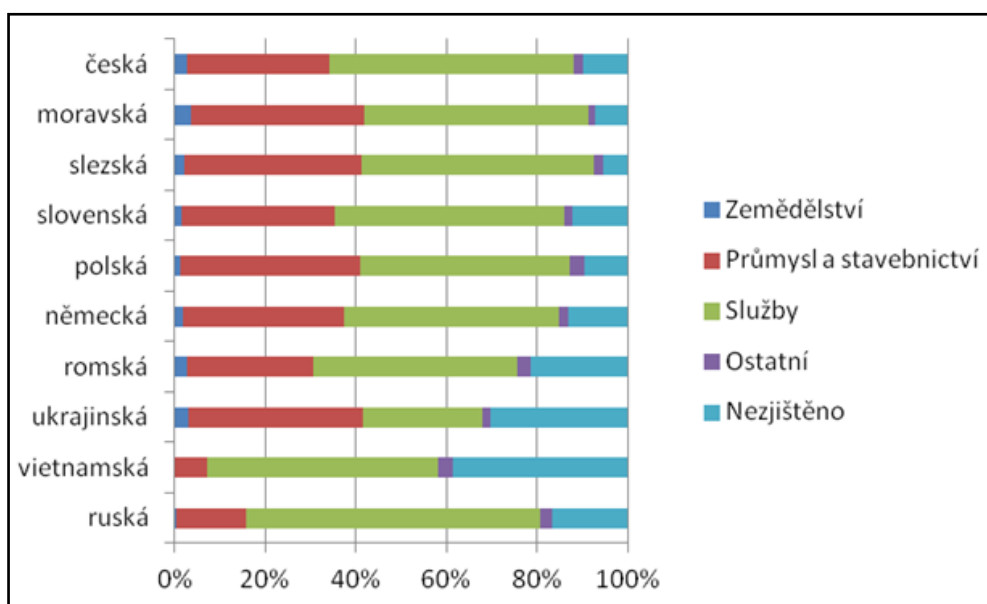
Z toho důvodu se české firmy začaly obracet na pracovní agentury s poptávkou po vietnamských zaměstnancích. S tímto národem měli firmy dobré zkušenosti již z dřívější doby a také si byly dobře vědomy pracovní morálky Vietnamců, kteří mají vysoké pracovní nasazení a také ve velké míře alespoň základní znalost jazyka.

Nejvíce osob mířilo za prací do Mladé Boleslavi, kde byly zaměstnány v továrnách Škoda Auto. Velká část Vietnamců také začala pracovat v plzeňských továrnách, jako je Panasonic. Pracovní agentury si za své služby účtovaly částky stoupající do výše několika set tisíc korun, na což si vietnamští dělníci museli vypůjčit od rodiny, nebo známých a zaměstnání se tak pro ně stalo velkým závazkem.

Když v toce 2009 přišla hospodářská krize, klesl počet Vietnamců, kteří pracovali jako zaměstnanci firem z 16 254 na 3 670 (viz. obrázek 20 v příloze). Bez práce se tak najednou ocitlo velké množství lidí, kteří měli navíc velký dluh vůči pracovní agentuře. Bez zaměstnání se jejich víza stávala neplatná a dle zákona by se tak měli vrátit zpět do Vietnamu, ale to nebylo z důvodu nedostatku financí možné. Někteří tak museli v ČR zůstat nelegálně.

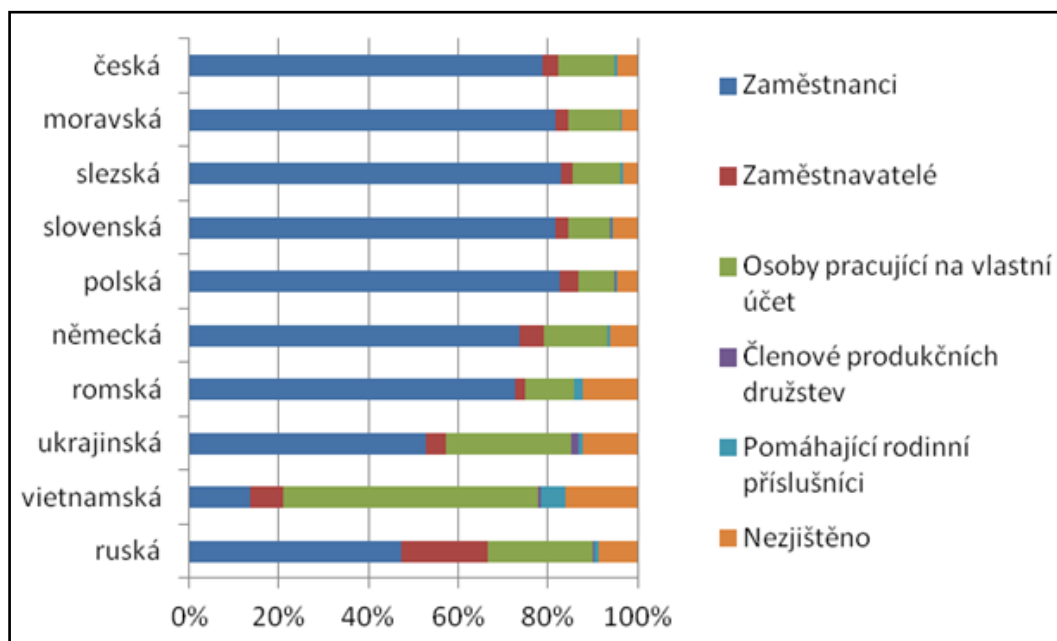
Vláda vzniklou situaci řešila pozastavením vydávání víz a proplacením cesty do Vietnamu pro nelegální migranty. Lze tedy předpokládat, že část těchto Vietnamců se vrátila do své rodné země, zatímco část stále nelegálně pobývá na našem území.

Převážná většina Vietnamců však nepracují jako zaměstnanci firem, ale jako podnikatelé (viz. obrázek 3). Největší množství podnikatelských licencí spadá do kategorie s překupováním zboží. Další nejvíce zastoupenou kategorií je podnikání v oblasti „ubytování a stravování“, kam patří všechny podniky s rychlým občerstvením, bistra a restaurace. (Nguyenová,2014)

Obrázek 2: Zaměstnanost vybraných národností podle sektoru odvětví ekonomické činnosti k 26. 3. 2011
Zdroj: Národnostní struktura obyvatel (2014), www.czso.cz

Při pohledu na obrázek 2, který ukazuje zaměstnanost vybraných národností podle sektoru odvětví ekonomické činnosti k 26. 3. 2011 je jasně vidět, že největší zastoupení mají Vietnamci v sektoru služeb, kam spadají jak veškeré vietnamské obchody s oděvy, obuví, elektronikou, tak i restaurační zařízení. Jen malá část pak pracuje v průmyslu a stavebnictví.

Obrázek 3: Zaměstnaní podle národnosti a postavení v zaměstnání
Zdroj: Národnostní struktura obyvatel (2014), www.czso.cz

Obrázek 3 ukazuje podíl zaměstnaných podle národnosti a postavení v zaměstnání. Největší počet Vietnamců pracuje na vlastní účet, tedy podniká. Ze všech vyobrazených národností mají nejnižší počet občanů na pozici zaměstnanců. Naopak je vidět, že v porovnání s ostatními národnostmi, je u Vietnamců nejvyšší podíl těch, kteří pomáhají rodinným příslušníkům.

5. VIETNAMSKÁ EKONOMIKA V ČR

Počátek vietnamské ekonomiky v ČR sahá do devadesátých let 20. století. V této době Česká republika odstoupila od všech mezinárodních smluv uzavřených s Vietnamem, na jejichž základě zde pracovala většina Vietnamců na dělnických pozicích v průmyslových továrnách. Ti, kteří se rozhodli pro setrvání na našem území, se relativně rychle přizpůsobili nově vznikajícím ekonomickým podmínkám, které s sebou přinášel rozvíjející se kapitalismus. (Drbohlav, 2011) Snažili se využít díry v nabídce prodávaného zboží na českém trhu, která jim umožnila prodej levného oblečení, obuvi a drobné elektroniky, které nabízeli

ve svých stáncích, nebo tržištích. K tomuto základnímu typu podnikání se postupně přidali další vietnamští podnikatelé, kteří tak položily základy vietnamské ekonomiky, jakou známe dnes. (migraceonline.cz, 2009)

5.1 Historie vývoje podnikání

Během druhé poloviny devadesátých let, se vietnamská ekonomika vlivem zvyšujícího se počtu příchozích Vietnamců, začala diferencovat. Stěžejní činností stále zůstával prodej levného oblečení, obuvi a elektroniky, který se částečně přesunul do kamenných obchodů. Mimo to se objevily i další typy podnikání jako například prodej rychlého občerstvení, tlumočnické služby, prodej letenek, nebo třeba vydávání vietnamských časopisů. (migraceonline.cz, 2009)

5.2 Vznik tržnic

Když v roce 1989 padl v Československu komunistický režim a byly otevřeny hranice, začali Němci přijíždět na naše území za účelem nákupů. Přijíždělo také velké množství německých turistů, kteří chtěli vidět místo života jejich předků a navštívit některé z lázní. Mimo to zde chtěli také nakupovat, protože dobře věděli, že zboží je u nás daleko levnější, než v jejich zemi. Jenže po pádu komunismu nebyl v českých obchodech mnoho zboží a Vietnamci povětšinou pracovali v továrnách, jako byla třeba výroba porcelánu v Nové a Staré Roli. Všední dny trávili Vietnamci prací v továrnách, ale když přišel víkend, cestovaly vlakem na burzy, kde se snažili prodat něco ze svého zboží. Na těchto obchodních burzách se mimo jiné prodávali také české domácí výrobky, nebo různá zvíř či drůbež. V tomto období devadesátých let byl velký nedostatek levného zboží, jako byl textil, nebo malá elektronika. Většina vietnamských obchodníků muselo cestovat do Ostravy, kde zboží ze své země prodávali obchodníci polské, nebo turecké národnosti. Toto zboží bylo daleko levnější a zajímavější, než produkty vyrobené v Čechách. V této době se české podniky začaly zbavovat vietnamských zaměstnanců, z důvodu vypršení lhůt, které byly uvedeny v mezinárodních dohodách mezi Vietnamem a Československem. Pokud chtěli vietnamští občané zůstat na našem území, museli založit společnost s ručením omezeným, ve které muselo být mezi deseti

až dvaceti členy. Poté začalo být v kurzu podnikání na základě živnostenského listu, které nebylo tolik nákladné a nepotřebovalo žádný kapitál. Přestože jsou na našem území přísné podmínky pro pobyt, zisky a pracovní podmínky jsou mnohem výhodnější, než je tomu ve Vietnamu. Drtivá většina Vietnamců zde pracuje. Pracují sami za sebe a snaží se získat své prodejní místo. (Ta Minh, 2002)

5.3 Současný stav vývoje

V současnosti mají vietnamští obchodníci a podnikatelé daleko snadnější život, než tomu bylo v době před dvaceti lety. Každá rodina si už může dovolit svůj vlastní automobil. Svůj sortiment už s sebou nemusí denně vozit, protože spousta z nich se přesunula do kamenných obchodů a další krajané je následují. Dokonce si mohou dovolit pro svůj obchod pronajímat i lukrativnější prostory v centrech a historických jádrech měst, za které splácejí vysoké nájemné. Pro zboží už nemusí jezdit sami, nýbrž jim ho dodávají jejich distributoři přímo do podniku a podnikatelům tak v případě potřeby stačí pouze zvednout telefon. Spousta Vietnamců se již naučila využívat svůj volný osobní čas k návštěvě bazénů, posiloven a jiných rekreačních zařízení, což v minulosti nebývalo. (Ta Minh, 2002)

5.4 Způsob obchodního vyjednávání

Mnoho vietnamských podnikatelů se dokázalo v České republice velmi dobře prosadit. Často se stávají obchodními partnery pro české firmy, proto je velmi důležitým faktorem jednání a způsob komunikace. Rozdílnosti ale mohou při jednáních způsobovat velké komplikace, z důvodu nepochopení jedné či druhé strany.

Při obchodním jednání s vietnamskými podnikateli je velmi důležitý osobní kontakt. Vyjednávání s nimi se může velmi protáhnout z důvodu, že rádi používají prodlužovací taktiku, protože se snaží využít menší trpělivosti druhé strany a očekávají, že ta časem sleví ze svých požadavků a přistoupí na jejich podmínky. Vietnamští obchodníci komunikují velmi zdvořile a kooperativně. V případě, že váhají, ale přesto souhlasí, projevují svůj negativní postoj. Důležité při komunikaci s nimi je také nenarážet na politické otázky, otázky války,

nebo jakkoli kritizovat komunistickou stranu, což by vzhledem k vietnamské národní hrdosti, mohlo být bráno velmi negativně. Pro české obchodníky je ideální, když se jim podaří přesvědčit své vietnamské protějšky, že právě oni vyšli z jednání jako vítězové. (Helena Nguyenová, 2014)

6. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

6.1 Cíle a metodika dotazníkového šetření

Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jaký pohled na vietnamskou komunitu mají čeští občané. Bylo zjišťováno, jestli domácím obyvatelstvu vadí vietnamská přítomnost a zda převažují negativní zkušenosti s vietnamskou menšinou. Jedním z vedlejších cílů bylo také zjištění, jaké množství Čechů podporuje vietnamskou ekonomiku tím, že nakupují ve vietnamských prodejnách s textilem a obuví, nebo se stravují ve vietnamských stravovacích zařízeních. Dotazník také přinesl obraz toho, jak je vnímána kvalita prodávaného zboží a pokrmů, která se netěší příliš dobré pověsti.

Dotazníkové šetření probíhalo během března 2017, ve městech Olomouc a Polička, ve kterých bylo celkově dotázáno 100 respondentů, kteří byli ochotni odpovědět na 15 otázek. Mezi dotázanými bylo zastoupené široké věkové spektrum od žáků a studentů, až po důchodce, což bylo vhodné pro vyrovnanost výsledků, z důvodu odlišných pohledů, které má každá generace jiné.

Výsledky jsem dále zpracoval tak, že jsem ze sečtených odpovědí vytvořil graf pro každou z položených otázek a ty jsou dále interpretovány v jedné z následujících částí.

6.2 Závěry dotazníkového šetření

V této kapitole jsou vyhodnoceny všechny otázky dotazníkového šetření. 100 respondentů odpovědělo na otázky týkající se akceptace Vietnamců, negativních zkušeností i hodnocení kvality vietnamských služeb. Výsledky jsou vyhodnoceny slovně a doplněny grafem s četností odpovědí.

6.2.1 Akceptace vietnamské menšiny českou majoritou

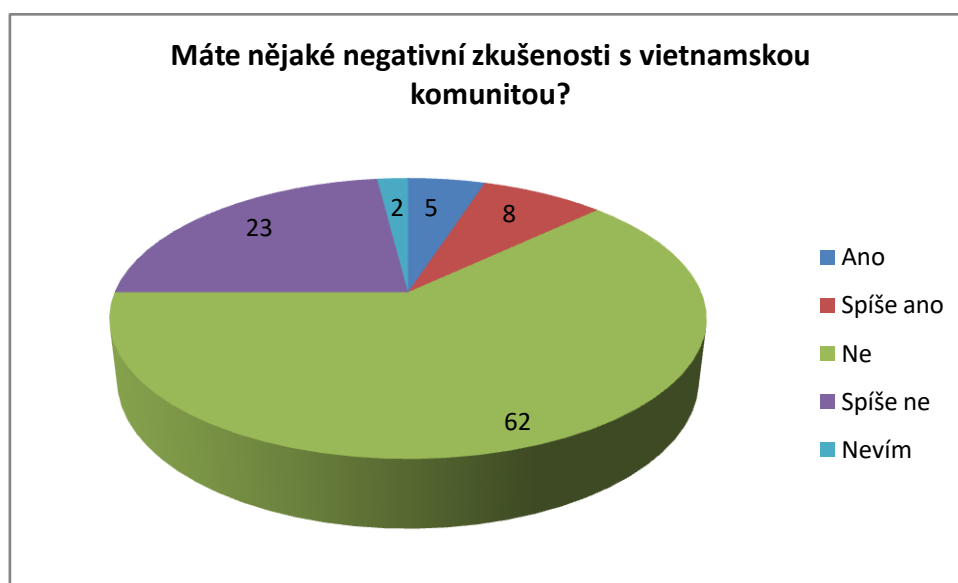
Na první otázku, zda respondentům vadí přítomnost vietnamské komunity v jejich městě, odpovědělo 54 lidí ze 100 dotázaných, že jim přítomnost Vietnamců nevadí. Většina argumentovala tím, že jsou klidní a pracovití a nezpůsobují ve svém okolí žádný rozruch. 15 lidí dále uvedlo, že jim vietnamská komunita spíše nevadí. Celkem 8 lidí se vyjádřilo, že jim Vietnamci vadí a 9 respondentů uvedlo, že spíše jim vietnamská komunita spíše vadí, většinou šlo o respondenty středního a staršího věku, kteří podle všeho měli velmi konzervativní postoje. 14 si svou odpověď nebylo jistých a raději zvolili odpověď, že neví, nebo si nejsou jisti.

Obrázek 4: Graf odpovědí na 1. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.2 Negativní zkušenosti s vietnamskou menšinou

Na druhou otázku, která se týkala negativních zkušeností s vietnamskou komunitou, se 62 respondentů vyjádřilo, že žádné negativní zkušenosti s Vietnamci nemají. 23 si svojí odpovědí nebylo úplně jistých, ale nakonec se rozhodli pro to, že negativní zkušenosti spíše nemají. Tito lidé většinou jako důvod svého váhání uváděli problémy s reklamací zboží ve vietnamských obchodech, nebo obtíže se získáním svých peněz zpět poté, co vrátily vadné zboží. 5 respondentů odpovědělo, že s Vietnamci mají negativní zkušenosti. Jako své důvody uváděli problémy se zakoupeným zbožím, zdravotní potíže po jídle z vietnamské restaurace a dokonce se objevil jeden případ oběti násilného chování skupinky Vietnamců.

Obrázek 5: Graf odpovědí na 2. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.3 Problémy Vietnamců se začleněním do české společnosti

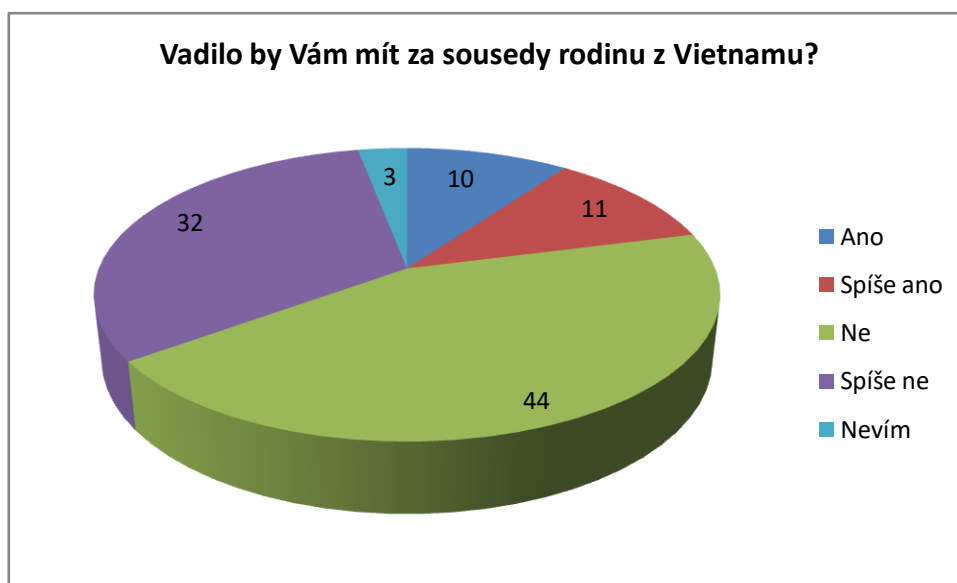
Další otázka, na kterou mi odpovědělo 100 dotázaných, se týkala problémů vietnamské integrace. 36 respondentů si myslelo, že Vietnamci nemají problémy se zařazením do české společnosti a 31 odpovídajících si myslelo, že spíše ne. U svých odpovědí většinou dodávali, že kromě toho, že někteří z Vietnamců neumí pořádně česky, jiné obtíže nemají. 13 lidí si myslelo, že Vietnamci problémy s integrací mají, jako důvody udávali separaci od českých obyvatel, uzavřenost a dokonce i bojácnost.

Obrázek 6: Graf odpovědí na 3. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.4 Pohled české majority na možnost sousedit s vietnamskou rodinou

Na otázku, zda by respondentům vadilo mít za sousedy rodinu z Vietnamu, odpověděl překvapivě velký počet kladně. Přesně 44 lidem ze 100 dotázaných by nevadilo s vietnamskou rodinou sousedit a 32 z nich by s tím spíše souhlasilo. Většina z nich uvedla, že by to pro ně bylo zvláštní, ale neměli by s tím zásadní problém. Pouze 11 lidí by vedle Vietnamců odmítlo bydlet a 10 z nich by to spíše odmítalo. 3 lidé na tuto otázku odmítli odpovídat.

Obrázek 7: Graf odpovědí na 4. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.5 Kladné vlastnosti Vietnamců očima českých občanů

Když jsem se dotazovaných ptal, v čem spatřují nejlepší vlastnost vietnamských obyvatel, hodně z nich zprvu nevědělo co odpovědět. Poté co jsem se je pokusil trochu navést, mi dokázali odpovědět všichni kromě 2. 54 lidí ze 100, vidí jako největší přednost Vietnamců jejich pracovitost. Hodně z nich uvedlo, že nechápu jejich pracovní nasazení a mají jejich obdiv za to, jak dlouho vydrží pracovat. 14 lidí obdivovalo vietnamskou soudržnost. To jak u sebe některé vietnamské rodiny drží, zanechává dojem i v českých občanech. 7 lidí si myslí, že národní hrdost je to, co Vietnamce zdobí nejvíce. Někteří uvedli, že by byli rádi, kdyby Češi uměli být také tak hrdí na to, odkud pocházejí. 2 lidé si mysleli, že největší předností je vietnamská uctivost, nebo respekt, který si dávají najevo mezi sebou, ale i svému okolí. 2 se rozhodli na tuto otázku neodpovědět.

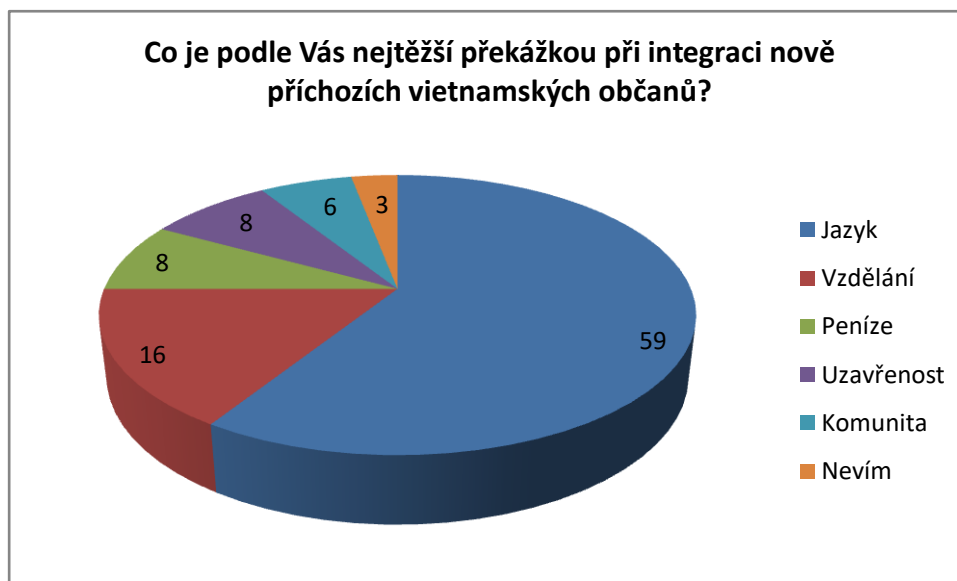

Obrázek 8: Graf odpovědí na 5. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.6 Největší překážky vietnamské integrace očima Čechů

Jako největší překážku v integraci nově příchozích vietnamských imigrantů spatřují Češi v neznalosti českého jazyka. Někteří uváděli, že mají přímé zkušenosti s tím, že se jim nepodařilo správně dorozumět s vietnamskými obchodníky a z toho plynuly i problémy při reklamacích a pokusech o navrácení peněz. 16 lidí ze 100 si myslelo, že Vietnamci nemají

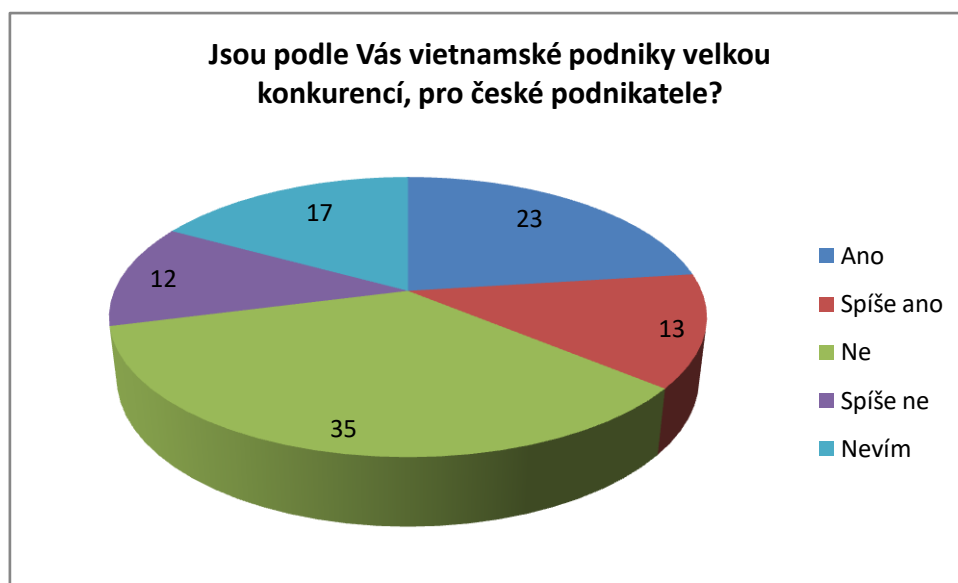
dostatečné vzdělání a objevil se také názor, že někteří z nich by raději neměli vůbec podnikat. 8 lidí vidělo největší překážku v penězích, protože podle nich je na některých podnicích i samotných Vietnamcích vidět, že mají nedostatek financí. 8 uvedlo, že Vietnamci jsou příliš uzavření k tomu, aby se mohli úspěšně integrovat. 6 z respondentů spatřuje největší překážku v samotné komunitě, ve které jsou její členové uzavřeni. 3 respondenti na tuto otázku neodpověděli.

Obrázek 9: Graf odpovědí na 6. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.7 Konkurenceschopnost vietnamských podniků

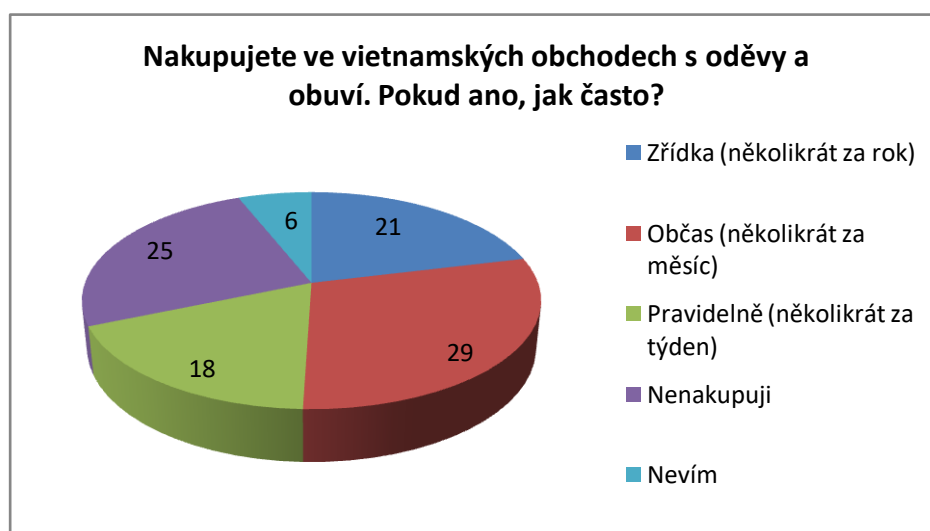
23 dotázaných Čechů z celkového 100 si myslelo, že vietnamští podnikatelé jsou konkurencí pro české podnikatele. Největší výhodou Vietnamců je prý cena, pracovitost a nasazení, se kterým svoji práci vykonávají. Naproti tomu 35 oslovených respondentů si myslelo, že vietnamské podniky žádnou konkurenční hrozbu nepředstavují. Podle některých Vietnamci nikdy nemohou dosáhnout kvality výrobků, které pocházejí z České republiky. Při této otázce bylo na některých dotazovaných vidět, že se k vietnamskému podnikání nestaví pozitivně. Celkem vysokému počtu 17 lidí se na tuto otázku nechtělo odpovídat.

Obrázek 10: Graf odpovědí na 7. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.8 Frekvence návštěvnosti vietnamských obchodů

Na otázku ohledně frekvence nakupování levného textilu a obuvi ve vietnamských obchodech, odpověděl největší počet dotazovaných, že v těchto podnicích utrací nejvýše několikrát do měsíce. Následoval počet 25 respondentů, kteří do těchto obchodů údajně nechodí. Tyto odpovědi však nemusí být zcela důvěryhodné, protože někteří lidé se za nakupování ve vietnamských prodejnách mohou ze sociálních důvodů stydět. 21 lidí nakupuje u Vietnamců jen velmi zřídka. Překvapivě velký počet 18 dotázaných se nechal slyšet, že k Vietnamcům chodí nakupovat pravidelně. 6 lidí na otázku odpovědělo slovem nevím.

Obrázek 11: Graf odpovědí na 8. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.9 Kvalita prodáváného zboží

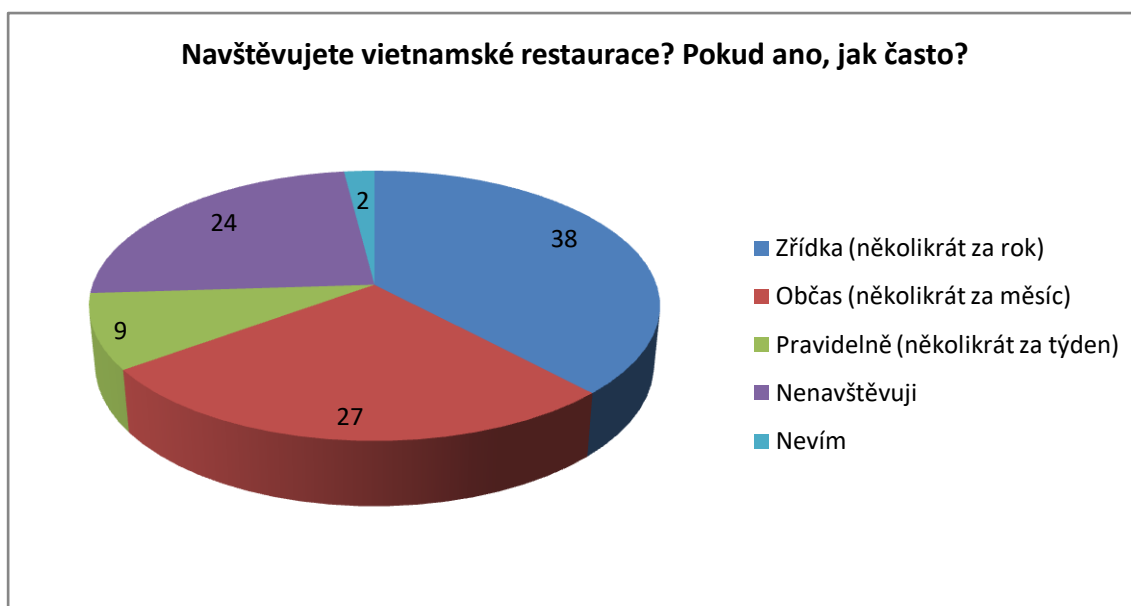
V hodnocení produktů nejčastěji padala známka 3, tedy průměr, kterou zvolilo 34 dotázaných. Druhá nejčastější hodnota byla vybírána 2, která dostala 29 hlasů. Pro 5, tedy naprostý propad, se vyjádřilo 12 dotázaných respondentů a naopak jako skvělé označilo vietnamské produkty 15 dotázaných. 3 lidé odmítli hodnotit.

Obrázek 12: Graf odpovědí na 9. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.10 Frekvence návštěvnosti vietnamských restaurací

Vietnamské restaurace navštěvuje největší počet (38) z dotázaných jen velmi zřídka a to maximálně několikrát za rok. Celkem velký počet (27) se ve vietnamské restauraci stravuje několikrát do měsíce. Tuto odpověď udávali především mladší lidé a studenti, které tyto restaurace přilákají zejména svojí cenou. 24 lidí se vyjádřilo, že do těchto stravovacích zařízení vůbec nechodí. Důvody k tomu byly různé, ale převažovalo to, že respondentům vietnamské jídlo buďto nechutná, nebo mají obavy z hygienických podmínek. 2 lidé se k této otázce nevyjádřili vůbec.

Obrázek 12: Graf odpovědí na 10. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.11 Kvalita prodáváného jídla

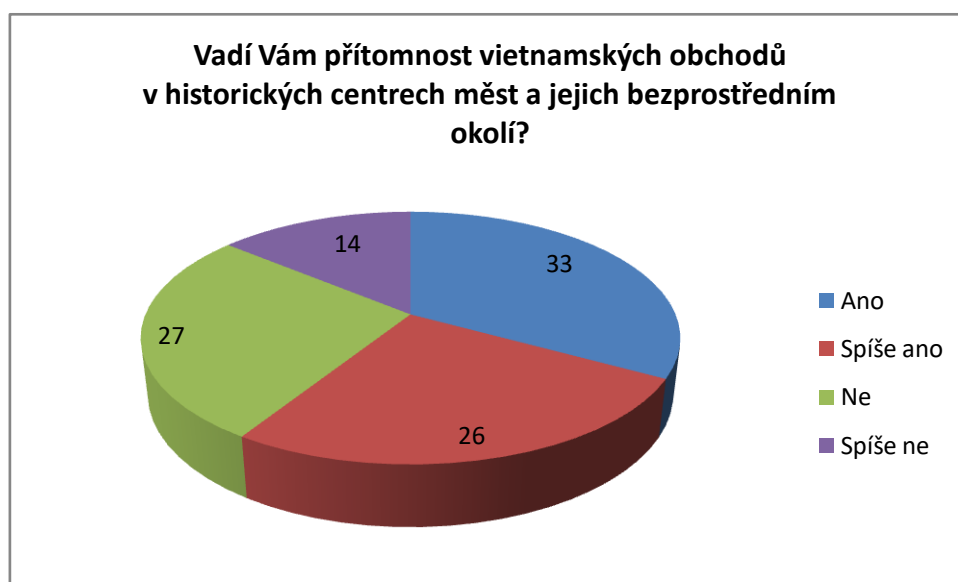
Hodnocení kvality jídla bylo velmi zajímavé. Zejména proto, že hodnotili i lidé, kteří v předchozí otázce odpověděli, že vietnamské jídlo vůbec nejí. Vysvětlují si to pouze tím, že vietnamské jídlo někdy ochutnali, ale nezaujalo je, tak už ho nezkoušejí, ale vědí jak chutná. Nejčastější známka byla 3, kterou většina volila jako zlatou střední cestu. Překvapivě se 17 lidí v této otázce rozhodlo nehodnotit. Důvod byl mimo jiné ten, že jídlo prý může chutnat v každém podniku velmi rozdílně a nebylo by dobré se vyjadřovat na základě pár dobrých, nebo špatných zkušeností.

Obrázek 13: Graf odpovědí na 11. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.12 Akceptace vietnamských podniků v centrech měst

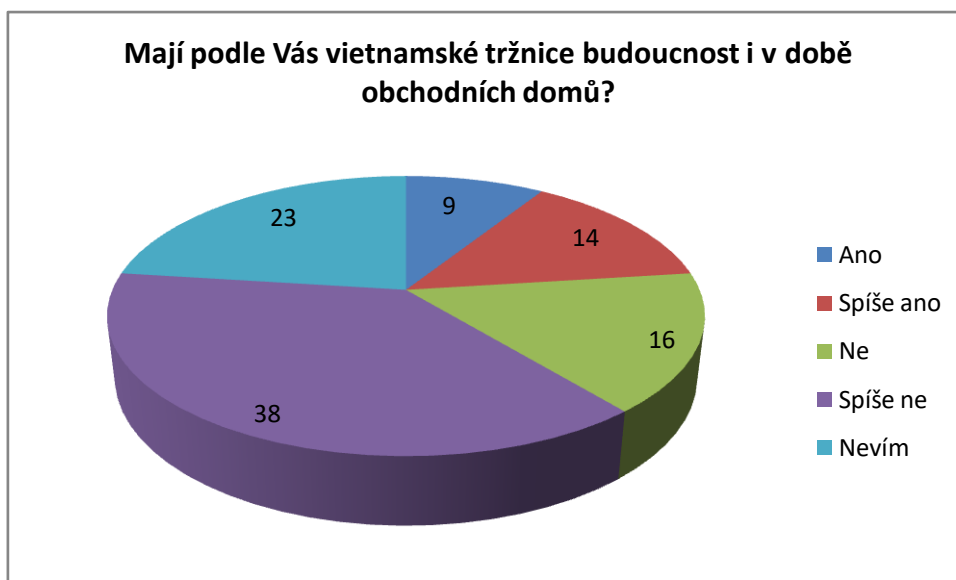
Otázka ohledně vietnamských podniků v centrech a historických jádrech měst, vzbuzovala mezi dotazovanými největší emoce. Byla to taky jednou ze dvou otázek, na které mi nějakým způsobem odpověděli všichni dotazovaní. 33 lidem vadí přítomnost asijských obchodů v centrech a 26 se vyjádřilo, že jim obchody v těchto místech spíše vadí. Jako své důvody nejčastěji uváděli to, že tyto obchody kazí celkový dojem historických budov a působí v těchto místech velice nepatřičně. Celkem 53 lidem vietnamské obchody v centrech nevadí, nebo vadí jen velmi málo.

Obrázek 14: Graf odpovědí na 12. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.13 Budoucnost vietnamských tržnic

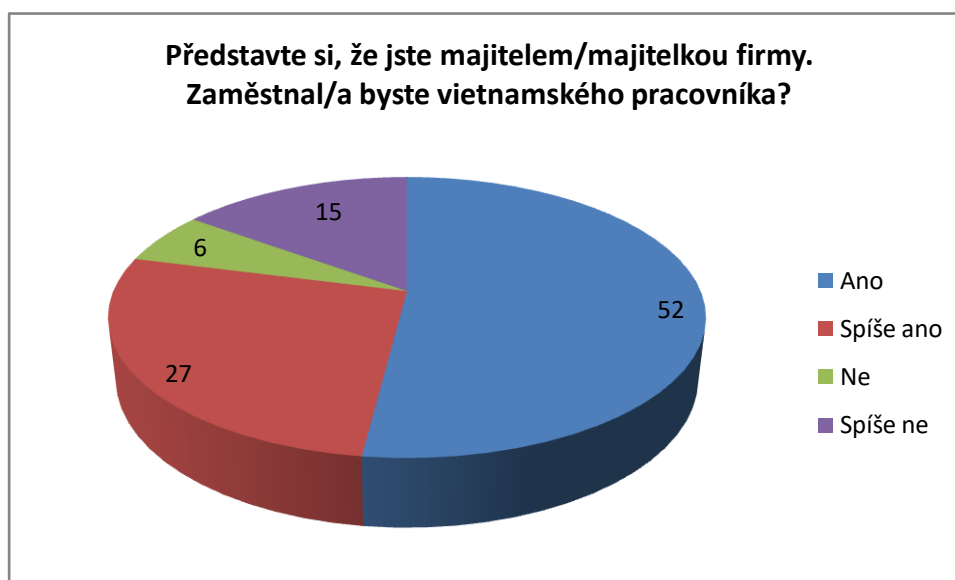
Na otázku ohledně budoucnosti vietnamských tržnic v době obchodních domů, se největší počet lidí vyjádřil, že tržnice v této době budoucnost spíše nemají. 16 lidí si myslelo, že vůbec žádnou. Pouze 9 lidí si myslelo, že tržnice mají význam i nadále a tomuto názoru se spíše přiklánělo i 14 dalších respondentů. Téměř čtvrtina oslovených se k této otázce nedokázala vyjádřit, což mě celkem překvapilo, protože odpověď by měla být pro každého jednoznačná.

Obrázek 15: Graf odpovědí na 13. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.14 Češi a zaměstnávání Vietnamců

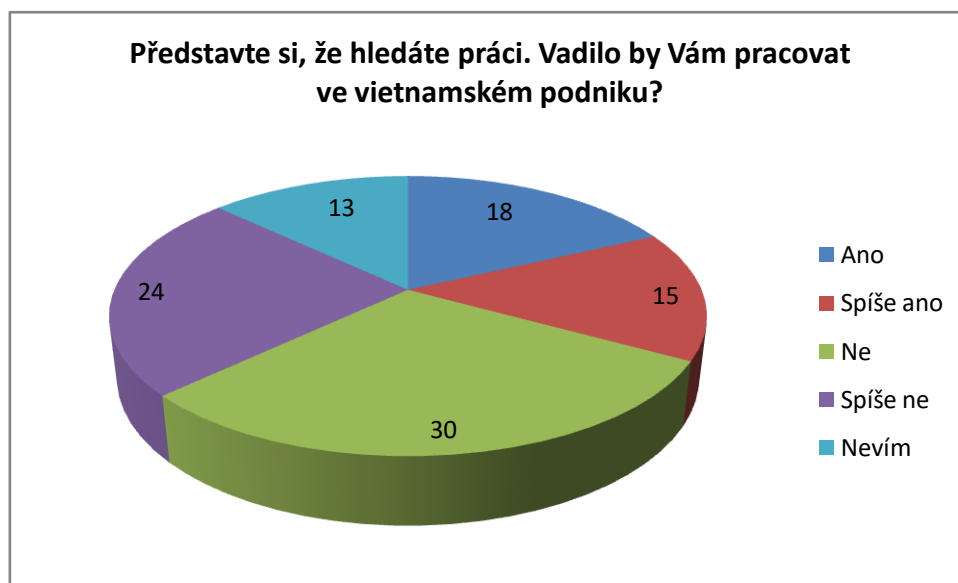
Předposlední otázka se týkala toho, zda by respondent jako majitel firmy zaměstnal vietnamského pracovníka. U celkem 79 potenciálních ředitelů, by měli vietnamští pracovníci šanci na úspěch, což je velmi vysoké číslo. Pouze 6 lidí ze 100 by vyslovilo razantní ne a 15 respondentů by vietnamského žadatele o práci zřejmě odmítlo.

Obrázek 16: Graf odpovědí na 14. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

6.2.15 Ochota Čechů pracovat pod vedoucím z Vietnamu

Poslední otázka byla obrácená k té předchozí. Zaměstnat ve vietnamské firmě by se nechalo, nebo spíše nechalo v součtu 33 dotázaných lidí. Naopak 54 z nich by pod asijským velením pracovat vůbec, nebo spíše nechtělo. 13 lidí se rozhodlo neodpovídat.

Obrázek 17: Graf odpovědí na 15. otázku dotazníkového šetření
Zdroj: Vlastní zpracování dat

ZÁVĚR

Závěrem této práce lze říci, že problematika vietnamské migrace a následného začleňování Vietnamců do české společnosti je dlouhým a pomalým procesem. Od 50. let minulého století, kdy obyvatelé Vietnamu začali přicházet na naše území, se jejich situace výrazně vylepšila. V současnosti již nemusí veškerý svůj čas trávit otrockou prací ve velkých továrnách a veškerý svůj výdělek odevzdávat na ubytování a jiné služby, které jim byly poskytovány. Situace se vylepšila pádem komunistického režimu v roce 1989, kdy příchod kapitalismu otevřel pro pracovité vietnamské obyvatele nové možnosti, jak se uživit. Na počátku stál burzovní obchod, kam většina prodejců musela cestovat vlakem s těžkými stoly, avšak postupem času a vývoje se dokázali na českém trhu prosadit natolik, že si nyní mohou pronajímat prodejní prostory na těch nejlepších místech v historických centrech našich měst.

Největší překážkou, které tak dnešní Vietnamští obyvatelé musejí čelit, není nedostatek financí, nýbrž snaha o začlenění se do české společnosti. Hlavním problémem této snahy je zřejmě ovládnutí českého jazyka, který se ne všichni příchozí migranti chtějí naučit a z důvodů jeho neznalosti, jsou odkázáni na pomoc ostatních, nebo pracovních agentur, které za ně všechno vyřídí bez nutnosti, aby se cizí řeči sami naučili. To je také jeden z důvodů vzniku velkých vietnamských komunit, které si mnohdy žijí vlastním životem a jejichž chod bude pro českého občana vždy tak trochu záhadou.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že Češi nejsou k Vietnamské menšině lhostejní a přestože jsme jako národ spíše uzavřeni do sebe, dokážeme vnímat potřeby a problémy těch druhých. Soužití těchto dvou různorodých kultur na jednom malém území ukazuje, že za předpokladu snahy obou stran, může být úspěšné. Češi budou vždy podporovat chod vietnamské menšiny a její ekonomiky, protože vietnamské zboží bude vždy lákat hlavně svojí nízkou cenou, na kterou Češi stále ještě slyší. Přestože spousta z nás upozorňuje na nevalnou kvalitu prodávaného zboží, většina přece jen alespoň někdy do vietnamského obchodu zavítá. V posledních letech roste také popularita vietnamských restaurací, které už nepůsobí jenom jako pobočky rychlého občerstvení, ale jako kvalitní restaurace, kam zavítá mnoho milovníků exotického jídla a dotazníkový průzkum mezi spoluobčany ukázala, že zejména mezi mladšími lidmi popularita těchto podniků stoupá.

POUŽITÉ ZDROJE

Literární:

BIEBENOVÁ, Michaela. *Vietnamská rodina a její integrace do společnosti* [online]. Brno, 2013 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/376030/prif_b/. Bakalářská práce.

BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Etnické komunity*. Vydání první. ISBN 8087398467.

BROUČEK, Stanislav. *Imigrace, adaptace, majorita*. Praha: AV ČR. Etnologický ústav, 2003. ISBN 80-85010-46-1.

DRBOHLAV, Dušan. *IMIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ V ČESKU: NĚKOLIK ZASTAVENÍ NA CESTĚ ZEMĚ V JEJÍ MIGRAČNÍ PROMĚNĚ Z DAVIDA NA TĚMĚŘ GOLIÁŠE*. *Geografie* [online]. 2011, 116, 401-421 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/2012/01/g11-4-2drbohlav.pdf

FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-174-9.

JÁNSKÁ, Eva a Jiří HASMAN. *Ekonomická aktivita a mobilita Vietnamců v Česku* [online]. 2014 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/275018539_Nadpis_clanku_Ekonomicka_aktivita_a_mobilita_Vietnamcu_v_Cesku

KULICH, Martin. *Vietnamská a romská menšina jako multikultury v ČR* [online]. Plzeň, 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <https://otik.uk.zcu.cz/handle/11025/14683>. Bakalářská práce.

KUŠNIRÁKOVÁ, Tereza a Andrea PLAČKOVÁ. *Vnitřní diferenciaci Vietnamců: pro potřeby analýzy segregace jedinců z cizích zemí* [online]. 2013 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: http://cizinci.cz/repository/2283/file/diferenciace_vietnamcu.pdf

NGUYENOVÁ, Helena. *Vietnamci v ČR a jejich postavení na tuzemském trhu práce* [online]. Praha, 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: https://vskp.vse.cz/show_evskp.php?print=yes&evskp_id=37698. Bakalářská práce.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-252-1.

TA MINH, Trung. *Podnikání a život Vietnamců v Chebu* [online]. Cheb, 2002 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://www.klubhanoi.cz/pdf/minh_podnikani.pdf. Bakalářská práce.

Internetové:

czso.cz: Národnostní struktura obyvatel [online]. 2014 [cit. 2017-05-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf>

czso.cz: Zaměstnanost cizinců podle státního občanství a postavení v zaměstnání v letech 2004 - 2011 [online]. 2011 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: https://www.google.cz/search?q=c03R304_2011&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b&gfe_rd=cr&ei=6Eb-WPW_EKaE8QexnIGwCQ

Doimoi.cz: A k čemu mi je to dvojí občanství? [online]. 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://doimoi.cz/a-k-cemu-mi-je-to-dvoji-obcanstvi-2/>

eu.avcr.cz: BROUČEK Stanislav, PhDr., CSc. [online]. 2011 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: http://eu.avcr.cz/pracovnici/FILES/Broucek_Stanislav.html

e-Polis.cz: Specifika života vietnamské komunity v ČR [online]. 2009 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/specifika-zivota-vietnamske-komunity-v-cr.html>

Geomigrace.cz: RNDr. Tereza Freidingerová, Ph.D. [online]. 2017 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <http://www.geomigrace.cz/?q=cs/node/33>

Klubhanoi.cz: Potomci vietnamských přistěhovalců a české občanství (část I.) [online]. 2012 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.klubhanoi.cz/view.php?cislocclanku=2011121602>

Mezikulturnidialog.cz: Vietnamská kulturní identita [online]. 2010 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/vietnamska.html>

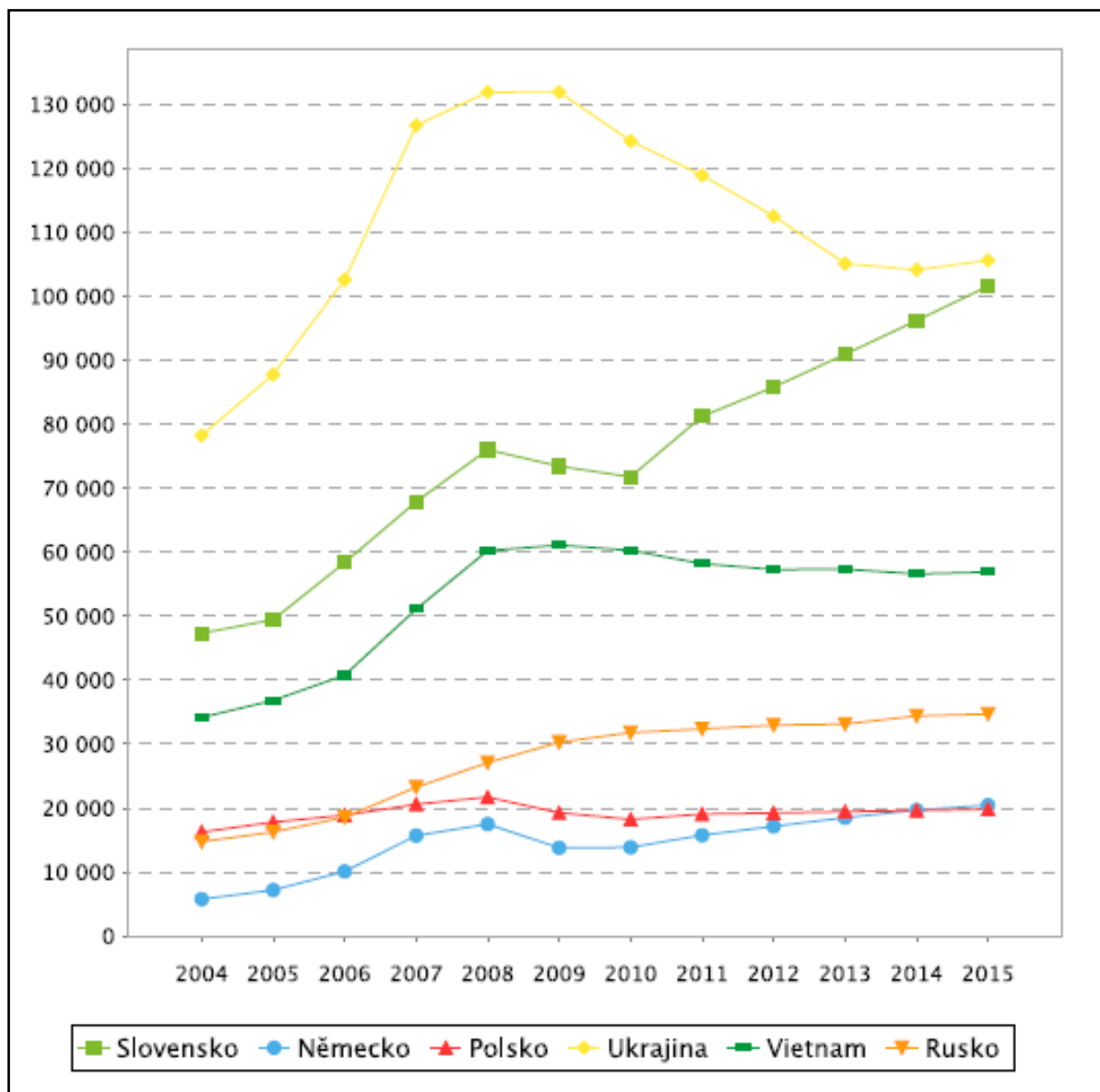
Migraceonline.cz: Vietnamská imigrantská ekonomika v České republice [online]. 2009 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vietnamska-imigrantska-ekonomika-v-ceske-republice>

Natur.cuni.cz: Prof. RNDr. Dušan Drbohlav, CSc. [online]. 2017 [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: <https://www.natur.cuni.cz/geografie/socialni-geografie-a-regionalni-rozvoj/drbohlav>

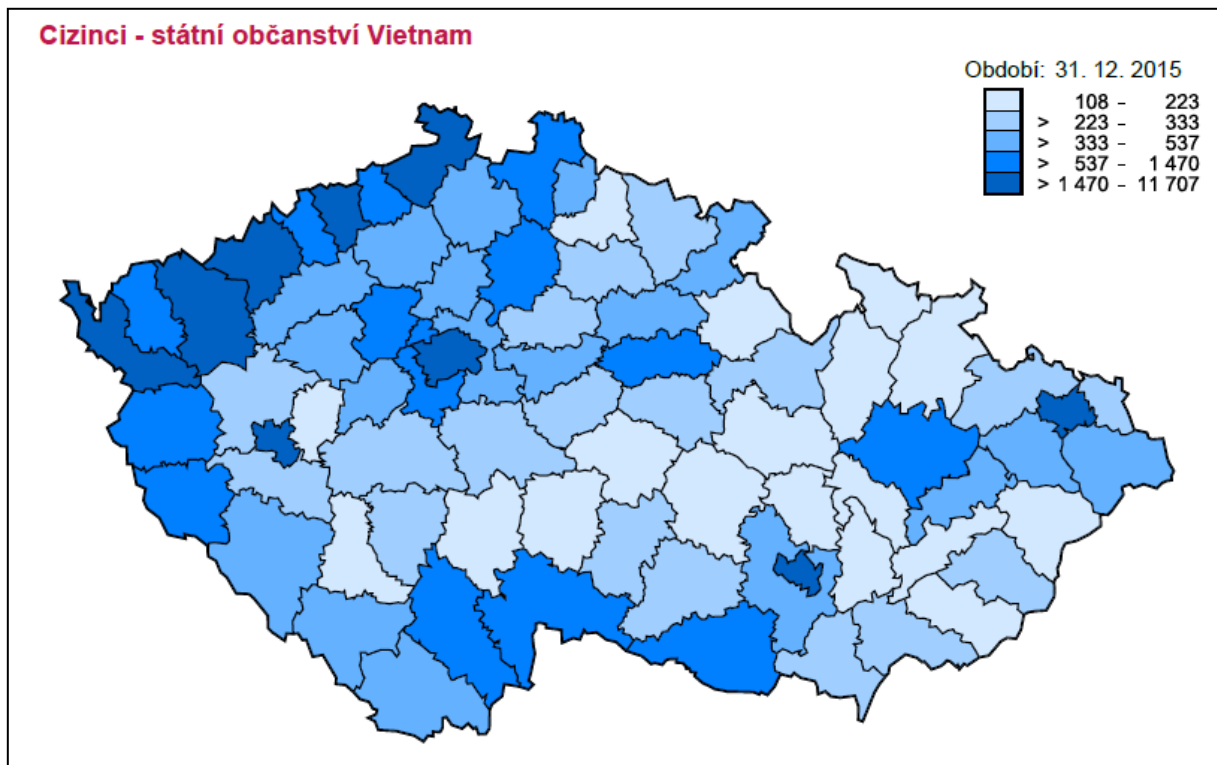
Viet.cz: Dvojí občanství [online]. 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.viet.cz/clanky/106-dvoji-obcanstvi>

Vietnamisa.cz: Vietnamské zvyky a tradice, které by si měl osvojit i našinec [online]. 2014 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.vietnamisa.cz/vietnamske-zvyky-tradice-ktere-si-mel-osvojit-nasinec/>

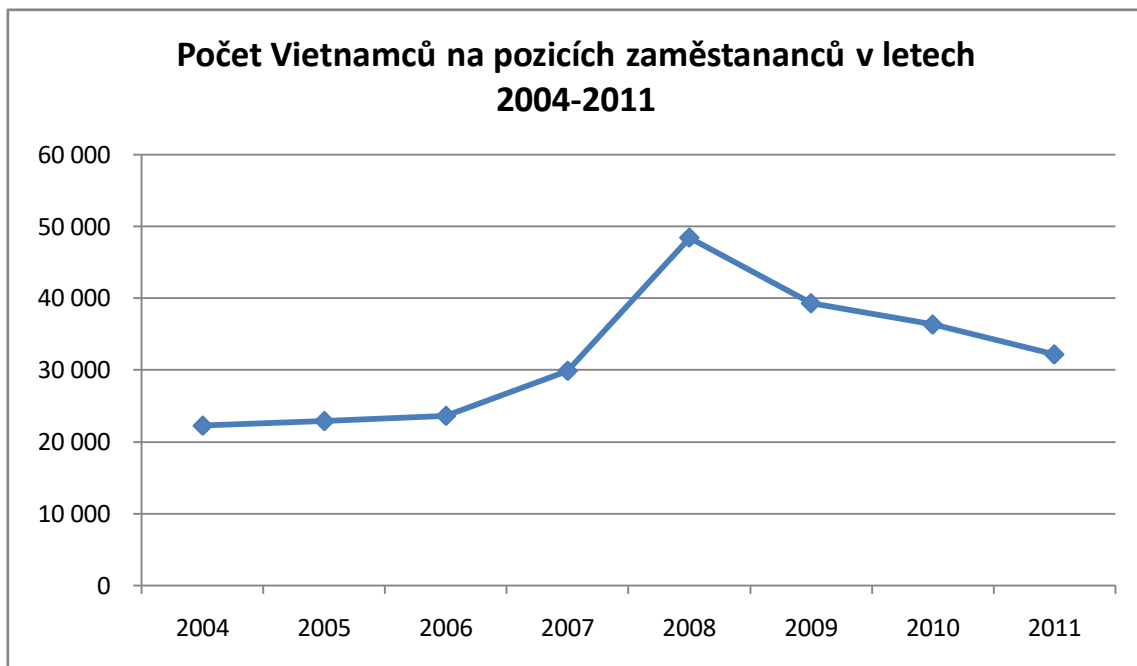
PŘÍLOHY

Obrázek 18: Vývoj počtu cizinců v ČR podle zemí původu
Zdroj: Český statistický úřad (2011), www.czso.cz

Obrázek 20: Počet cizinců s vietnamským občanstvím na území ČR k 31. 12. 2015
Zdroj: Český statistický úřad

Obrázek 21: Graf počtu vietnamců na pozicích zaměstnanců v letech 2004-2011
Zdroj: Vlastní zpracování dat z Českého statistického úřadu

Dotazník

1. Vadí Vám přítomnost vietnamské menšiny ve Vašem městě?
2. Máte nějaké negativní zkušenosti s vietnamskou komunitou?
3. Myslíte si, že mají Vietnamci problémy se začleněním do české společnosti?
4. Vadilo by Vám mít za sousedy rodinu z Vietnamu?
5. Co je podle Vás nejlepší vlastností vietnamských obyvatel?
6. Co je podle Vás nejtěžší překážkou při integraci nově příchozích vietnamských občanů?
7. Jsou podle Vás vietnamské podniky velkou konkurencí, pro české podnikatele?
8. Nakupujete ve vietnamských obchodech s oděvy a obuví. Pokud ano, jak často?
9. Jak hodnotíte kvalitu prodávaného zboží na stupnici 1-5, kde 1 je nejlepší a 5 nejhorší.
10. Navštěvujete vietnamské restaurace? Pokud ano, jak často?
11. Jak hodnotíte kvalitu prodávaného jídla na stupnici 1-5, kde 1 je nejlepší a 5 nejhorší.
12. Vadí Vám přítomnost vietnamských obchodů v historických centrech měst a jejich bezprostředním okolí?
13. Mají podle Vás vietnamské tržnice budoucnost i v době obchodních domů?
14. Představte si, že jste majitelem/majitelkou firmy. Zaměstnal/a byste vietnamského pracovníka?
15. Představte si, že hledáte práci. Vadilo by Vám pracovat ve vietnamském podniku?